

ȘCOALA NAȚIONALĂ DE STUDII POLITICE ȘI ADMINISTRATIVE

Școala Doctorală Multidisciplinară

Domeniul: Științe Politice

Rezumat al tezei:

***Profilul ocupațional al parlamentarului român. Analiză comparativă
Parlamentul României (Senat + Camera Deputaților) – Parlamentul
European***

Coordonator :

Prof. univ. dr. CEZAR BÎRZEA

Doctorand :

DACIAN VASINCU

București

2024

CUPRINS – Teză de doctorat :

0.Introducere.....	5
0.1. Argument.....	5
0.2. Obiectivul cercetării.....	5
0.3. Ipoteze de lucru.....	6
0.4. Stadiul cercetării	6
0.5. Originalitatea lucrării.....	6
0.6. Designul, metodologia și paradigma de cercetare.....	7
0.7. Structura lucrării.....	9

Capitolul I

1.Fundamentele democrației reprezentative: aspecte teoretice..... 11

1.1.Formele clasice ale democrației reprezentative ca baza a formării profilului parlamentarismului actual (evoluție de la teoriile privind democrația vs statul la Platon, teoria reprezentativității la John Stuart Mill, Giovanni Sartori și actualitatea teorii delegării-modelul Principal-Agent).....	11
1.2.Evoluția democrației din perspectiva reprezentativității naționale – model de comparații istorice, analiza profil parlamentar român versus europarlamentar. Evoluție parlamentară 2016-2020. Utilizarea matricei SWOT ca suport comparativ a studiului	14
1.3.Principali actori politici europeni și naționali participanți la scrutinul europarlamentar din 2019 - Profilul principalelor partide politice reprezentative în Uniunea Europeană și din România.....	39

Capitolul II

2. Profilul socio-politic al parlamentarilor români; studii de caz

..... **57**

2.1. Profilul parlamentarilor din legislativul românesc 1990 - 2007 și 2007 – 2022	57
--	----

Capitolul III

3. Profilul ocupațional al parlamentarului român și cel european – conceptualizarea standardului de profesie a parlamentarului 91

3.1. Evoluția funcției de ales (parlamentar) român versus cel din spațiul european, de la criteriul de desemnare politică la cariera de parlamentar	91
3.2. Conceptualizarea standardului ocupațional al parlamentarului cu analiza tranzacțională	110
3.3. Studiu de cercetare cantitativă, interpretare date sondaj online și raport de cercetare	112
3.4. Cum se poate stabili un standard ocupațional pentru un parlamentar/europarlamentar?	140

Capitolul IV

4. Concluziile finale	157
4.1. Sinteza principalelor rezultate ale cercetării.....	157
4.2. Propuneri de standardizare la nivel național și european pentru parlamentari și europarlamentari..	163
4.2.1 Fișe de standard ocupațional pentru parlamentar și europarlamentar.....	163
4.2.2. A Treia Dimensiune - Responsabilitatea ca Reprezentant (codificare și alt tip de fișă de standard ocupațional pentru funcția de parlamentar și europarlamentar).....	176
4.2.3. Analiză comparativă a fișelor de standard ocupațional pentru funcția de parlamentar versus europarlamentar.....	187
4.3. Considerații finale. Contribuții și relevanță.....	192
ANEXA 1	195
BIBLIOGRAFIE	199

CUPRINS – Rezumat :

0.1. Problematika abordată	6
0.2. Stadiul cercetării:.....	6
0.3. Originalitatea lucrării.....	7
0.4. Designul, metodologia și paradigma de cercetare	7
0.5. Obiectivele lucrării.....	8
0.6. Principalele rezultate obținute.....	10
1. Structura tezei și argumentarea fiecărui capitol:.....	11
Capitolul I - Fundamentele democrației reprezentative:	
aspecte teoretice.....	12
1 Capitolul II	
Profilul socio-politic al parlamentarilor români: studii de caz.....	20
Capitolul III	
Standardul ocupațional al parlamentarului român și cel european.....	24
Capitolul IV: Concluziile finale ale tezei.....	33
2. Concluzii generale.....	47
ANEXA 1.....	48
BIBLIOGRAFIE.....	52

Profilul ocupațional al parlamentarului român. Analiză comparativă Parlamentul României (Senat + Camera Deputaților) – Parlamentul European

- REZUMAT -

Problematica abordată:

Teza de doctorat intitulată **Profilul ocupațional al parlamentarului român. Analiză comparativă Parlamentul României (Senat + Camera Deputaților) – Parlamentul European** abordează o problemă esențială pentru funcționarea optimă a democrației reprezentative în România: necesitatea dezvoltării și implementării unui standard ocupațional clar și bine fundamentat pentru parlamentarii români.

Alegerea acestei teme a fost determinată de observarea unor disfuncționalități frecvente în exercitarea atribuțiilor parlamentare, fapt care a condus la o scădere semnificativă a încrederii publicului în instituțiile democratice, dar și ambiția de a contribui la creșterea profesionalismului și a transparenței în sfera politică. Aceste probleme sunt agravate de lipsa unui cadru normativ care să definească în mod explicit competențele necesare pentru un parlamentar și să asigure că aceștia își îndeplinesc rolurile într-un mod transparent și responsabil.

Teza își propune să remedieze aceste deficiențe prin propunerea unui standard ocupațional care să fie aplicabil nu doar la nivel național, ci și în contextul mai larg al Parlamentului European. Acest standard ar trebui să reglementeze competențele esențiale ale parlamentarilor, cu accent pe responsabilitate, transparență și profesionalism, toate fundamentate pe principiile teoretice ale democrației reprezentative.

Stadiul cercetării:

Lucrarea aduce contribuții semnificative prin propunerea unui model integrat de competențe pentru parlamentari, care include atât competențe tehnice și profesionale, cât și competențe personale și sociale. Acest model este susținut de o analiză riguroasă a datelor colectate, oferind o bază solidă pentru implementarea practică a standardului ocupațional.

Un alt element de noutate este utilizarea analizei tranzacționale pentru a identifica și a reduce jocurile psihologice negative în contextul parlamentar. Această abordare inovatoare completează perspectivele tradiționale și oferă soluții concrete pentru îmbunătățirea climatului organizațional și a performanței individuale.

Originalitatea lucrării :

Cercetarea a fost structurată pe mai multe etape, fiecare aducând o contribuție esențială la înțelegerea și dezvoltarea unui standard ocupațional pentru parlamentari.

- Etapa 1: *Analiză a literaturii de specialitate*: pentru început a fost concepută o interpretare a literaturii din domeniu, incluzând studii, rapoarte și documente legislative. Această analiză a avut scopul de a identifica modelele existente și de a înțelege provocările și soluțiile aplicate în alte contexte.

- Etapa 2: *Chestionarul online* (regăsit în **Anexa 1**): a doua etapă a implicat dezvoltarea și aplicarea unui chestionar online, adresat parlamentarilor români. Acest instrument a fost conceput pentru a colecta date relevante despre activitatea lor cotidiană, competențele pe care le consideră esențiale, precum și despre opinia lor privind necesitatea unui standard ocupațional. Răspunsurile au fost analizate pentru a identifica o serie de tendințe și corelații semnificative.

- Etapa 3: *Analiza tranzacțională și SWOT* : în etapa a treia, au fost utilizate metode de analiză tranzacțională și matricea SWOT pentru a evalua punctele forte, slăbiciunile, oportunitățile și amenințările legate de implementarea unui standard ocupațional. Aceste metode au permis o abordare holistică și o înțelegere profundă a contextului organizațional și psihologic în care își desfășoară activitatea parlamentarii.

Pe durata cercetării au apărut mai multe dificultăți. Una dintre cele mai semnificative provocări a fost accesarea unui număr adecvat de respondenți, având în vedere programul încărcat al activităților politice, publice, electorale și legislative ale parlamentarilor, precum și reticența unor membri de a participa la sondaj. În plus, procesul de colectare și interpretare a datelor a fost complex, solicitând un anumit nivel și concentrare pentru a garanta validitatea și relevanța rezultatelor.

O altă dificultate a fost legată de diversitatea răspunsurilor și de identificarea unor criterii uniforme care să poată fi aplicate în mod generalizat. Aceasta a impus o analiză detaliată și o abordare flexibilă pentru a putea extrage concluzii relevante și aplicabile.

Designul, metodologia și paradigma de cercetare :

Metodologic, ca urmare a complexității și rigurozității studiului de cercetare, lucrarea va analiza mai multe tipuri de informații și documente care au relevanță în construirea unei structuri conceptuale a tipologiei parlamentare. Fiind un studiu interdisciplinar care combină componente ale științei politice, sociologiei, dreptului și administrației parlamentare, primul proces metodologic pe care lucrarea îl va întreprinde va fi teoria analizei evenimentelor care influențează istoria profilului parlamentar. Chiar dacă avem de a face cu spații interculturale și perioade de timp diferite, fiecare context istoric prezintă probe solide ale dezvoltării juridice, politice și intelectuale privind profilul ocupațional al parlamentarului român și europarlamentarilor, scopul lui fiind acela de a verifica valabilitatea ipotezei noastre.

La nivelul evenimentelor politice prezentate anterior, punerea în analogie a cazurilor românesc și din cadrul Uniunii Europene au rolul de a oferi informații directe suficiente pentru a putea contura un prim răspuns la întrebarea de cercetare. Analiza comparativă va evalua din punct de vedere critic, atât din perspectiva asemănărilor cât și a deosebirilor privind structura socio-politică a profilului parlamentar.

În același timp am în vedere analiza narativă comparativă din perspectiva profilului socio-politic al parlamentarului român, a rapoartelor de studii sociale, pe perioade de evoluție electorală națională a fiecărui partid parlamentar, precum utilizarea diagramei SWOT în diagnosticarea atât a parlamentarilor români dar și cei europarlamentari .

Rezultatele investigației noastre vor aduce o contribuție la studiul științei politice și în identificarea unui concept privind un standard ocupațional al parlamentarului român și cel european, prin analiză tranzacțională, cercetare sociologică (prin chestionar aplicat într-un interviu semi-structurat pe cel puțin 30-35 de parlamentari și europarlamentari) și în primul rând, studiile de caz privind evoluția parlamentarului de la ales politic la actor social de carieră, ținând cont și de monitorizarea realizată prin metoda Principal-Agent aplicată în Polonia.

Profesionalizarea/standard a ocupației “de parlamentar” trebuie privită sub următoarele aspecte: activitatea parlamentară, ca formă unică de activitate a persoanei care a devenit parlamentar în Parlament, având o remunerare adecvată; profesionalismul, în sensul existenței unei competențe și a specializării continue a acestora în Parlament și ca o formă de înțelegere a deprinderilor practice, dobândite pe parcursul activității parlamentare și motivația psiho-socială a carierei de ales politic.

Așadar studiul intelectual al profilului parlamentar va răspunde unor nevoi cognitive și pragmatice. Din punctul de vedere al tematicii, lucrarea se detașează prin originalitate, conferindu-i, astfel, un caracter de noutate ca urmare a direcțiilor principale: explicația legislativă și sociologică a termenilor (profil ocupațional) și analiza lui comparată pe terenul conceptului de standard a carierei parlamentare. A găsi răspuns la întrebările privind modul, sensurile și evoluția, reprezintă o provocare de cercetare științifică în domeniul științelor politice în general, dar și al politicilor publice în special.

Deocamdată, prin această teză se încearcă identificarea posibilității identificării unui profil de standard ocupațional pentru parlamentarii români.

Pe parcursul lucrării voi aborda detaliat:

- fundamentele teoretice ale democrației reprezentative și rolul standardelor ocupaționale în consolidarea acestui sistem;
- modelele de competențe parlamentare identificate în literatura de specialitate și aplicabilitatea lor în contextul românesc;
- metodologia utilizată în dezvoltarea chestionarului și analiza datelor colectate;
- rezultatele cercetării și interpretarea acestora în lumina teoriei și practicii parlamentare;
- recomandări pentru implementarea unui standard ocupațional și impactul așteptat asupra sistemului politic românesc.

Această lucrare utilizează stilul de citare Chicago (Chicago Style), recunoscut și adoptat pe scară largă în revistele academice din domeniul științelor politice. Alegerea acestui stil se bazează pe necesitatea de a asigura coerența și rigurozitatea referințelor bibliografice, facilitând o structurarea clară și unificată a surselor citate. Toate materialele folosite în dezvoltarea tezei, incluzând lucrările fundamentale și studiile de caz, sunt citate conform acestui stil. De asemenea, bibliografia a fost elaborată în concordanță cu normele Chicago (conform https://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide.html), garantând transparența completă a surselor consultate.

Obiectivele lucrării :

Teza este construită în jurul unor obiective clare și bine definite, fiecare contribuind la dezvoltarea și promovarea unui standard ocupațional clar și coerent care să răspundă nevoilor actuale ale democrației românești și să fie compatibil cu cerințele europene.

Implementarea unui astfel de standard poate avea un impact considerabil asupra calității actului legislativ și asupra încrederii publicului în instituțiile democratice. Scopul este acela de a contribui la profesionalizarea funcției de parlamentar prin dezvoltarea și promovarea unui standard ocupațional clar și coerent.

1. Dezvoltarea unui standard ocupațional pentru parlamentarii români:

Primul obiectiv al tezei este elaborarea unui standard ocupațional coerent, bazat pe o analiză detaliată a teoriilor clasice și moderne ale democrației reprezentative. În această analiză sunt integrate contribuțiile lui Platon, care a subliniat pericolele inerente ale democrației, și ale lui John Stuart Mill, care a evidențiat importanța educației și a responsabilității civice pentru funcționarea corectă a unui sistem democratic. Giovanni Sartori, cu teoriile sale despre responsabilitate și transparență, oferă un cadru teoretic modern și practic pentru dezvoltarea unui standard ocupațional.

Acest standard vizează definirea unor competențe clare și măsurabile, incluzând competențe tehnice, profesionale, personale și sociale, toate necesare pentru a asigura eficiența, integritatea și responsabilitatea parlamentarilor români. De asemenea sunt analizate implicațiile juridice și administrative ale implementării unui asemenea standard, propunându-se un set de criterii de evaluare și monitorizare a performanței parlamentare.

2. Analiza comparativă între Parlamentul României și Parlamentul European:

Un alt obiectiv major al tezei este realizarea unei analize comparative detaliate între Parlamentul României și Parlamentul European. Această analiză permite identificarea unor similitudini și diferențe esențiale între cele două instituții, cu scopul de a dezvolta un standard ocupațional care să fie adaptabil ambelor contexte. Analiza include o evaluare a modului în care principiile democrației reprezentative sunt aplicate în fiecare dintre aceste cadre și cum acestea influențează profilul ocupațional al parlamentarilor.

Sunt discutate structura organizatorică, procedurile legislative, sistemele de control și echilibrul puterilor, precum și relațiile dintre parlamentari și alegători în fiecare dintre cele două instituții. Această comparație relevă modul în care contextul național și cel european influențează percepția asupra competențelor necesare unui parlamentar și modul în care acestea pot fi standardizate.

3. Aplicarea modelului Principal-Agent pentru clarificarea responsabilităților parlamentare:

Teza aplică modelul Principal-Agent pentru a clarifica relația dintre alegători și parlamentari acolo unde acest model este relevant. În cadrul democrației reprezentative, parlamentarii acționează ca agenți ai alegătorilor lor (principalii), având obligația de a reprezenta interesele acestora într-un mod transparent și responsabil. Aplicarea acestui model în dezvoltarea standardului ocupațional permite definirea clară a rolurilor și responsabilităților parlamentarilor, asigurând astfel că aceștia sunt responsabili față de cei care i-au ales.

În cadrul tezei, modelul Principal-Agent este utilizat pentru a evalua modul în care parlamentarii pot fi monitorizați și evaluați în funcție de performanța lor legislativă și de reprezentare. Sunt propuse mecanisme de control și evaluare care să asigure că parlamentarii își îndeplinesc mandatul în conformitate cu așteptările alegătorilor și în interesul public.

4. Utilizarea analizei tranzacționale pentru îmbunătățirea climatului organizațional:

Un obiectiv inovator al tezei este utilizarea analizei tranzacționale pentru a îmbunătăți climatul organizațional în cadrul Parlamentului României. Analiza tranzacțională este un instrument psihologic care permite identificarea și gestionarea interacțiunilor disfuncționale dintre parlamentari. În contextul parlamentar, aceasta poate fi utilizată pentru a reduce tensiunile și pentru a promova o colaborare mai eficientă și mai constructivă.

Teza propune aplicarea acestei analize pentru a îmbunătăți relațiile interpersonale dintre parlamentari, reducând astfel jocurile psihologice negative care pot afecta deciziile legislative și colaborarea între membri. Acest obiectiv este esențial pentru crearea unui mediu de lucru mai sănătos și mai productiv în parlament.

5. Realizarea unui studiu cantitativ pentru validarea propunerilor de standardizare:

Un alt obiectiv esențial al tezei este realizarea unui studiu cantitativ pentru a valida propunerile de standardizare a funcției de parlamentar. Acest studiu, realizat prin sondaje online adresate parlamentarilor români și europarlamentarilor, colectează date relevante privind percepțiile acestora asupra competențelor necesare și asupra responsabilităților lor față de alegători.

Analiza datelor obținute din acest studiu oferă o bază empirică solidă pentru susținerea modelului de competențe propus în standardul ocupațional. De asemenea, studiul permite ajustarea propunerilor inițiale în funcție de realitățile practice ale activității parlamentare, asigurând astfel relevanța și aplicabilitatea acestora.

Principalele rezultate obținute:

Cercetarea realizată în cadrul tezei a condus la formularea unui model integrat de competențe pentru parlamentari, care include competențe tehnice, profesionale, personale și sociale, toate esențiale pentru exercitarea eficientă a funcției parlamentare. Aceste competențe sunt clar definite și măsurabile, oferind un cadru normativ solid pentru evaluarea și monitorizarea performanței parlamentare.

1. Modelul integrat de competențe

Modelul propus include competențe tehnice, cum ar fi cunoașterea și aplicarea corectă a legislației, competențe profesionale legate de elaborarea și evaluarea politicilor publice, competențe personale care includ abilități de comunicare și negociere și competențe sociale care se referă la capacitatea de a colabora eficient cu alți membri ai parlamentului și cu societatea civilă.

2. Aplicarea modelului Principal-Agent

Modelul Principal-Agent a fost aplicat în mod selectiv pentru a clarifica responsabilitățile parlamentare în relația cu alegătorii. Aceasta a permis definirea unor mecanisme de monitorizare și evaluare care asigură că parlamentarii acționează în interesul public și respectă mandatul primit de la alegători. Modelul a fost folosit pentru a structura standardul ocupațional în așa fel încât să reflecte responsabilitatea și transparența ca valori fundamentale ale democrației reprezentative.

3. Îmbunătățirea climatului organizațional prin analiza tranzacțională

Utilizarea analizei tranzacționale a demonstrat că aceasta poate contribui semnificativ la îmbunătățirea relațiilor interpersonale în parlament. Rezultatele arată că reducerea jocurilor psihologice și promovarea unei comunicări deschise și oneste între parlamentari poate îmbunătăți considerabil eficiența procesului legislativ și poate crea un mediu de lucru mai armonios și mai colaborativ.

4. Validarea propunerilor de standardizare prin studii cantitative

Studiul cantitativ realizat a oferit date valoroase care au permis validarea și ajustarea propunerilor inițiale de standardizare. Analiza rezultatelor sondajului a arătat că majoritatea parlamentarilor consideră că un standard ocupațional clar ar contribui la îmbunătățirea responsabilității și a performanței parlamentare, confirmând astfel relevanța cercetării și a modelului propus.

5. Studiu de caz - Cele patru standarde ocupaționale propuse

Un element central al tezei este studiul de caz care prezintă cele patru standarde ocupaționale propuse pentru parlamentari și europarlamentari. Aceste standarde au fost dezvoltate pentru a asigura că parlamentarii au competențele necesare pentru a-și îndeplini rolurile în mod eficient și responsabil.

1. *Standard ocupațional pentru parlamentarii naționali:* Acest standard definește competențele esențiale necesare pentru exercitarea funcției de parlamentar în România. Se pune accent pe responsabilitatea parlamentarilor față de alegători, pe capacitatea de a elabora și evalua legislația, și pe transparență în procesul decizional. Standardul include, de asemenea, criterii de evaluare periodică a performanței parlamentare.
2. *Standard ocupațional pentru europarlamentari:* Adaptat la contextul european, acest standard evidențiază competențele necesare pentru reprezentarea intereselor naționale în cadrul Parlamentului European. Standardul se concentrează pe abilități diplomatice, cunoașterea legislației europene și capacitatea de a negocia și colabora la nivel internațional. De asemenea, se propune armonizarea acestui standard cu cerințele Parlamentului European, asigurând astfel coerența și consistența între parlamentarii din diferite țări membre.
3. *Standard ocupațional pentru responsabilitatea parlamentară:* Acest standard subliniază importanța responsabilității parlamentare și include măsuri pentru evaluarea periodică a performanței parlamentarilor în raport cu așteptările alegătorilor. Se propun mecanisme de feedback care să permită cetățenilor să evalueze activitatea reprezentanților lor, asigurând astfel o legătură constantă între parlamentari și alegători.
4. *Standard ocupațional pentru transparență și integritate:* Propune măsuri concrete pentru creșterea transparenței în activitatea parlamentară și pentru asigurarea integrității în relațiile dintre parlamentari și alegători. Standardul include cerințe pentru publicarea periodică a rapoartelor de activitate, declararea conflictelor de interese și asigurarea accesului publicului la informații relevante.

Structura tezei și argumentarea fiecărui capitol:

Introducere:

Introducerea oferă o expunere a motivelor care au determinat alegerea acestei teme de cercetare, subliniind importanța acesteia în contextul actual al democrației românești. Teza pleacă de la premisa că standardizarea ocupației de parlamentar poate contribui semnificativ la îmbunătățirea profesionalismului și transparenței în sfera politică. Se prezintă obiectivul principal al cercetării, care constă în propunerea unui set coerent de standarde ocupaționale pentru parlamentari, bazate pe o analiză cuprinzătoare a funcțiilor și competențelor necesare.

În această secțiune sunt formulate ipotezele de lucru și este subliniată originalitatea lucrării, prin abordarea interdisciplinară și utilizarea de metode inovative de analiză, cum ar fi analiza tranzacțională și matricea SWOT.

Observațiile inițiale au indicat că funcția parlamentară în România suferă de disfuncționalități semnificative, care se manifestă prin scăderea încrederii publicului în instituțiile democratice și prin lipsa unui cadru normativ care să reglementeze clar competențele necesare pentru exercitarea eficientă a mandatului parlamentar.

În acest context, lucrarea își propune să propună un model de standard ocupațional care să fie aplicabil atât la nivel național, cât și în cadrul Parlamentului European, contribuind astfel la creșterea responsabilității, transparenței și profesionalismului parlamentarilor.

Capitolul I

Fundamentele democrației reprezentative: aspecte teoretice

1.1. Formele clasice ale democrației reprezentative: Acest subcapitol explorează evoluția conceptului de democrație reprezentativă, pornind de la teoriile clasice, cum ar fi cele propuse de Platon, care a subliniat vulnerabilitățile democrației în fața demagogiei și instabilității, până la teoriile moderne ale reprezentativității discutate de John Stuart Mill și Giovanni Sartori. Un aspect central al discuției este modelul Principal-Agent, care explică relația dintre alegători și parlamentari, subliniind provocările și riscurile asociate acestei relații, cum ar fi asimetria informațională și hazardul moral.

1.2. Evoluția democrației din perspectiva reprezentativității naționale– model de comparații istorice, analiza profil parlamentar român versus europarlamentar. Evoluție parlamentară 2016-2020. Utilizarea matricei SWOT ca suport comparativ a studiului În acest subcapitol, se analizează evoluția parlamentarismului românesc într-un context comparativ cu Parlamentul European, utilizându-se matricea SWOT pentru a evalua punctele forte, slăbiciunile, oportunitățile și amenințările asociate funcției de parlamentar. Analiza se concentrează pe evoluția funcției parlamentare în România din perioada interbelică până în prezent, subliniind tranziția de la un sistem bazat pe elite la unul democratic, deschis participării largi a cetățenilor.

Tabel nr. 1- Analiza SWOT a mandatului parlamentar 1919-1920¹:

PUNCTE SLABE	PUNCTE TARI
<ul style="list-style-type: none">- divergențele politice generate de ideologie și influențele externe asupra parlamentarilor din Transilvania, Bucovina și Basarabia, în contrast cu cei din Vechiul Regat ;- absența integrării și centralizării legislative necesare pentru finalizarea procesului de recunoaștere juridică a tuturor provinciilor românești ca parte integrantă a României Mari, un proces încheiat abia în perioada 1921-1922;- un pluralism politic divers și lipsit de un prag electoral adecvat, care genera tensiuni frecvente în procesul de luare a deciziilor parlamentare;- ambițiile parlamentarilor experimentați din rândurile conservatorilor, liberalilor și țărăniștilor/socialiștilor, care nu sprijineau cu cunoștințele lor inițiativele noilor parlamentari, precum țărăniștii din Basarabia sau naționali din Transilvania. ²- instabilitatea politică și influențele externe au subminat adesea continuitatea și coerența în aplicarea legislației. Corupția era și atunci o problemă majoră, afectând încrederea publicului în instituțiile democratice.	<ul style="list-style-type: none">- implicarea simbolică a Regelui Ferdinand în monitorizarea gestionării activității din primul an parlamentar;- entuziasmul patriotic al parlamentarilor, animat de speranța realizării depline a actului Marii Uniri;- lideri politici cu experiență în luarea deciziilor și experți din diverse sectoare (militari, juriști, ingineri, medici) proveniți din poziții de conducere sau administrative din Imperiul Austro-Ungar, Imperiul Țarist și Regatul României înainte de Marea Unire;- specialiști și experți care recunosc importanța de a crea un grup specializat pentru noul Parlament al României;- adoptarea rapidă a legislației pentru recunoașterea unificării provinciilor istorice cu România și adoptarea primelor legi pentru sufragiul universal, redistribuirea pământurilor și reformele instituționale (armată, educație, primele programe de protecție socială);- elaborarea și dezbaterile propunerilor legislative pentru centralizarea principalelor resurse financiare și sistemele de credit din Transilvania și Bucovina (aflate sub control maghiar, austriac și al altor grupuri de influență până în 1919), alături de cele din Regat, sub supravegherea Băncii Centrale a României;- acțiune predominantă bazată pe voluntariat (conceptul de remunerare parlamentară nu era încă formalizat) și vocație, cu sesiuni extinse pentru dezbaterile inițiativelor legislative necesare uniformizării cadrului legal național ³;- tradiția lungă de parlamentarism, combinată cu o constituție care garantează drepturile și libertățile fundamentale, oferă României o bază solidă pentru funcționarea democratică.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none">- Declarația Regelui Ferdinand privind reforma agrară a fost un element motivant	<ul style="list-style-type: none">- Pretențiile teritoriale ale Rusiei Sovietice și refuzul acesteia de a recunoaște unirea Basarabiei cu România;

¹ Dacian Vasincu, „Evoluție sau involuție parlamentară: O analiză comparativă a Parlamentului României după Marea Unire și cel actual,” *Polis: Revistă de Științe Politice* 7, nr. 3 (25), serie nouă (iunie-august 2019): 25–35, accesat 30 octombrie 2023, <https://revistapolis.ro/evolutie-sau-involutie-parlamentara-analiza-comparativa-a-parlamentului-romaniei-dupa-marea-unire-si-a-celui-actual/>.

² Dacian Vasincu, „Evoluție sau involuție parlamentară: O analiză comparativă a Parlamentului României după Marea Unire și cel actual,” *Polis: Revistă de Științe Politice* 7, nr. 3 (25), serie nouă (iunie-august 2019): 25–35, accesat 30 octombrie 2023, <https://revistapolis.ro/evolutie-sau-involutie-parlamentara-analiza-comparativa-a-parlamentului-romaniei-dupa-marea-unire-si-a-celui-actual/>.

³ Ibid.

<p>pentru populația rurală, inclusiv pentru țărani și micii producători agricoli;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Contextul internațional marcat de diverse conferințe de pace și conflictul civil transformat în Revoluția din Rusia; - Configurația geopolitică europeană a facilitat formarea statelor naționale și recuperarea teritoriilor pierdute, cum ar fi Polonia, Cehoslovacia, Italia și Regatul iugoslav; - Tensiunile sociale din fostele imperii (Ungaria, Germania, Austria) au creat condiții favorabile pentru formarea unor alianțe militare și diplomatice, menite să controleze aceste țări și să prevină posibile atacuri împotriva României, Poloniei, Cehoslovaciei și Regatului Sârbo-Croato-Sloven (care ulterior a devenit Iugoslavia);⁴ 	<ul style="list-style-type: none"> - Creșterea amenințărilor reprezentate de ideologiile comunistă și fascistă în Europa; - Apariția de noi state totalitare și dictatoriale pe ruinele vechilor imperii, precum Ungaria comunistă, Italia fascistă și începuturile hitlerismului în Germania; - Impactul războiului asupra geopoliticii globale, care a contribuit la conturarea Marii Crize Economice din 1929-1933.⁵
--	---

În concluzie, această analiză scoate în evidență semnificația primului Parlament al României Mari, iar interpretarea rezultatelor va fi detaliată în comparație cu evoluția parlamentarismului.

Parlamentarismul român, de la formarea sa în secolul XIX și până la perioada interbelică, a evoluat într-un context complex marcat de provocări interne și externe. Constituția din 1866 și ulterior cea din 1923 au pus bazele unui sistem bicameral, consolidând rolul Parlamentului în stat. ⁶Acest context a fost esențial pentru dezvoltarea democrației românești, oferind un cadru legal pentru reprezentativitate și luarea deciziilor la nivel național.

Evoluția ulterioară, mai ales în perioada comunistă, a fost caracterizată de suprimarea aproape completă a rolului Parlamentului, transformându-l într-un organ formal fără putere reală. Reinstaurarea democrației după 1989 a readus Parlamentul în centrul vieții politice românești, dar procesul de reconstrucție a fost marcat de dificultăți, inclusiv lipsa unei culturi politice stabile și tendințe de corupție și nepotism. Aceste provocări au influențat atât percepția publicului asupra instituției, cât și funcționarea ei efectivă.

⁴Dacian Vasincu, „Evoluție sau involuție parlamentară: O analiză comparativă a Parlamentului României după Marea Unire și cel actual,” *Polis: Revistă de Științe Politice* 7, nr. 3 (25), serie nouă (iunie-august 2019): 25–35, accesat 30 octombrie 2023, <https://revistapolis.ro/evolutie-sau-involutie-parlamentara-analiza-comparativa-a-parlamentului-romaniei-dupa-marea-unire-si-actual/>.

⁵ Ibid.

⁶ Ibid.

Evoluție parlamentară 2016 – prezent, din perspectivă SWOT

După 1989, Parlamentul României a trecut prin numeroase transformări, unele percepute ca evoluții, altele ca regresii, în funcție de perspectiva fiecăruia. Printre cele mai notabile schimbări se numără introducerea votului uninominal în 2008 și revenirea, în 2016, la o versiune modificată a votului pe listă.⁷

Legislativul românesc a evoluat semnificativ în ultimele decenii, trecând printr-o serie de transformări care au vizat atât adaptarea structurilor parlamentare la noile realități democratice, cât și răspunsul la provocările sociale și politice emergente.

Perioada post-2016 a reprezentat un moment unic în evoluția legislativului românesc, caracterizată prin revenirea la votul pe listă, o decizie care a generat dezbateri intense cu privire la eficiența și reprezentativitatea acestui sistem. Revenirea la votul pe listă a fost justificată de necesitatea unei coerențe politice mai mari și dorința de impunere a unei discipline de partid mai riguroase, în contrast cu fragmentarea și volatilitatea generate de votul uninominal. Deși această decizie a fost văzută de unii analiști ca un regres, ea reflectă, de fapt, o adaptare pragmatică la contextul politic românesc, unde partidele mari au preferat să controleze mai strict procesul de selecție a candidaților, minimizând riscul de apariție a unor „baroni locali” independenți de linia partidului .

Adoptarea votului pe listă a avut, însă, și consecințe negative, printre care se numără accentuarea centralizării puterii în cadrul partidelor și diminuarea responsabilității directe a parlamentarilor față de alegători. Acest sistem a întărit controlul liderilor de partid asupra membrilor Parlamentului, limitând inițiativa personală și favorizând o supunere aproape totală față de directivele de partid. În acest context, funcționarea legislativului românesc a devenit mai dependentă de interesele politice ale conducerii de partid, în detrimentul unei reale reprezentativități a intereselor cetățenilor. Această tendință a provocat o diminuare a încrederii publicului în Parlament, care este considerat ca fiind din ce în ce mai deconectat de nevoile și aspirațiile populației .

Influența votului uninominal asupra puterii decizionale a parlamentarilor români a marcat o schimbare semnificativă față de perioada dominată de votul pe listă, unde deciziile erau în mare măsură controlate de conducerea centralizată a partidelor politice. Această trecere de la o autoritate centralizată către o dinamică politică locală a fost, în multe cazuri, neînțeleasă și greșit implementată. Începând cu 2016, s-a revenit parțial la sistemul de vot pe listă, reflectând adaptarea mecanismelor parlamentare la ambițiile politice care s-au conturat după 1990. Această schimbare contrastă cu perioada de după Marea Unire, când structura electorală a rămas constantă timp de două decenii.⁸

⁷Dacian Vasincu, "Evoluție sau involuție parlamentară. Analiză comparativă a Parlamentului României după Marea Unire și a celui actual," Polis, Revistă de Științe Politice 7, no. 3 (25), serie nouă (iunie-august 2019): 25-35, accesat la 30.10.2023 <https://revistapolis.ro/evolutie-sau-involutie-parlamentara-analiza-comparativa-a-parlamentului-romaniei-dupa-marea-unire-si-a-celui-actual/>.

⁸ Dacian Vasincu, "Evoluție sau involuție parlamentară. Analiză comparativă a Parlamentului României după Marea Unire și a celui actual," Polis, Revistă de Științe Politice 7, no. 3 (25), serie nouă (iunie-august 2019): 25-35, accesat la 30.10.2023 <https://revistapolis.ro/evolutie-sau-involutie-parlamentara-analiza-comparativa-a-parlamentului-romaniei-dupa-marea-unire-si-a-celui-actual/>.

La fel ca în multe alte state cu o democrație participativă, în România se conturează, încă la nivel incipient, o transformare a sistemului parlamentar de la nivel centralizat și unicameral, specific regimului totalitar, la un nivel de delegare a deciziilor, prin participarea comunităților locale la desemnarea candidațiilor pentru Senat și Camera Deputaților și la o împărțire a atribuțiilor în sistem bicameral.

Această teză propune un experiment menit să fie mai ușor de înțeles. Pentru a înțelege analiza diagnostic prezentată mai jos, este important să considerăm evoluția elitei politice post-decembriste și să clarificăm etapele care au influențat mentalitatea politică a parlamentarilor. Această mentalitate poate constitui fie o vulnerabilitate, fie un avantaj în definirea mecanismelor sistemului politic românesc.⁹

Etapile menționate constituie concluzii esențiale privind evoluția parlamentarismului contemporan. Matricea comparativă SWOT va centraliza elementele care vor constitui pre-argumentul de a fi încadrați în structura ocupațiilor din România și a parlamentarilor care își desfășoară activitatea pe modul de organizare al celor care gestionează politicile publice din România, înalții funcționari publici, care din nivelul mediu al deciziilor publice, de cele mai multe ori își asumă actele factorului politic, având astfel un rol de ales sau cum spune **modelul Principal-Agent**, *agent* al interesului *principalului* (opinia publică, alegătorii).

Tabel 2- Analiza SWOT a evoluției parlamentare din perioada 2016-prezent

PUNCTE SLABE	PUNCTE TARI
<ul style="list-style-type: none"> - autosuficiența organizatorică, cu valențe decizionale specifice începutului anilor '90 și 2000, perpetuate până în ziua de astăzi; - perpetuarea unui clientelism funcționăresc-parlamentar la nivelul aparatului de specialitate ale celor două Camere; - demotivarea funcționarilor publici parlamentari performanți prin limitarea activităților de tip management prin obiective (fără interes partizan); - creșterea numerică a funcționarilor politici în funcții publice, având rolul de etatizare a deciziilor parlamentare în favoarea unei singure formațiuni politice; - scăderea gradului de eficiență a activităților parlamentare și subordonare a deciziilor mono-politice și guvernamentale; - stereotipie a acțiunilor parlamentare și lipsa fondului proiectelor legislative (proponeri legislative, interpelări, etc) în contrast cu cantitatea de formă a acestora; - transparență de fațadă a formelor de control parlamentar, în special etatizarea comisiilor de 	<ul style="list-style-type: none"> - existența unor actori politici cu experiență parlamentară care reprezintă echilibrul unor valori instituționale; - menținerea unor practici de lucru tradiționale, caracterizate prin rezultate în aplicarea procedurilor parlamentare (etapele și formele procedurii legislative) ; - menținerea unei ierarhizării parlamentare, prin compromis transpartinic, în scopul echilibrării deciziilor legislative asupra domeniilor de interes public (ex.: dezbaterile proiectelor de acte normative în domeniul justiției, dezbaterile proiectului legii bugetului de stat conform procedurilor constituționale din 2001, proiectele și strategiile privind PIB-ul în domeniul educației, militar, etc) - păstrarea unei aparențe instituționale cu efecte pozitive în raportul Putere – Opoziție parlamentară; -consolidarea unității partidului și a coerenței decizionale în cadrul Parlamentului a permis adoptarea unor politici coerente și coordonate, reflectând o linie politică clară și consistentă; - experiența acumulată de unii parlamentari în

⁹ Ibid.

<p>anchetă parlamentară privind monitorizarea activităților instituțiilor publice și de siguranță națională;</p> <p>-centralizarea excesivă a puterii în cadrul partidelor, determinată de sistemul de vot pe listă, a diminuat autonomia individuală a parlamentarilor și a redus diversitatea de opinii și inițiative legislative.¹⁰</p> <p>- lipsa de responsabilitate directă a parlamentarilor față de alegători a contribuit la o distanțare tot mai mare între electorat și reprezentanții săi, accentuând sentimentul de alienare politică și apatia electorală;</p> <p>-politizarea excesivă a funcțiilor publice în cadrul Parlamentului a subminat meritocrația și a promovat un sistem de clientelism politic, care a afectat negativ eficiența și imparțialitatea procesului legislativ.¹¹</p>	<p>procedurile legislative a asigurat o continuitate a procesului legislativ și a facilitat aplicarea eficientă a procedurilor parlamentare;</p> <p>-informatizarea și digitalizarea activității parlamentare au sporit transparența și accesibilitatea procesului legislativ, facilitând participarea cetățenilor la dezbaterile politice și monitorizarea activităților parlamentare;</p> <p>-profesionalizarea continuă a corpului parlamentar: în ciuda unor fluctuații politice, perioada 2016-2020 a văzut o creștere a numărului de parlamentari cu experiență relevantă în diverse domenii, inclusiv juridic și economic. Această profesionalizare a fost susținută și de un acces mai facil la resurse educaționale și formare continuă.¹²</p>
<p>OPORTUNITĂȚI</p>	<p>AMENINȚĂRI</p>
<p>- anul 2019 a marcat un moment legislativ important pentru Parlamentul României, datorită beneficiilor aduse de preluarea președinției Consiliului UE;</p> <p>- s-au clarificat direcții legislative și identitate legate de aplicarea acquis-ului comunitar în timpul exercitării Președinției Consiliului UE;</p> <p>- platformele de guvernare electronică și rețelele sociale au fost utilizate pentru a intensifica dezbaterile și a spori interesul public față de politicile și procedurile parlamentare;</p> <p>- progresul tehnologiilor inovatoare la nivel global a influențat semnificativ modul de mediatizare a activităților parlamentare;</p> <p>- au apărut oportunități de a crește implicarea publicului prin organizarea de conferințe online care să faciliteze dialogul direct între parlamentari și cetățeni.</p>	<p>- o mare parte din electorat, reprezentând peste 70% conform celor mai recente sondaje de opinie, manifestă dezamăgire și nemulțumire față de impactul deciziilor parlamentare asupra unor politici publice esențiale precum educația, sănătatea, sistemul de pensii și salarizare;</p> <p>- într-un context internațional dinamic, caracterizat de alegeri europarlamentare în Europa, schimbări politice în Republica Moldova și diverse procese electorale în state europene și asiatice, echilibrul de putere din Orientul Mijlociu se modifică, în timp ce creșterea naționalismului și a extremismului în parlamentele UE devine tot mai vizibilă;</p> <p>- există presiuni pentru regionalizări etnice și autonomie teritorială, susținute de țări precum Ungaria și Rusia, în contextul unei absențe de reacție legislativă adecvată din partea Parlamentului României;</p> <p>- persistența corupției și a nepotismului politic</p>

¹⁰Dacian Vasincu, "Evoluție sau involuție parlamentară. Analiză comparativă a Parlamentului României după Marea Unire și a celui actual," Polis, Revistă de Științe Politice 7, no. 3 (25), serie nouă (iunie-august 2019): 25-35, accesat la 30.10.2023 <https://revistapolis.ro/evolutie-sau-involutie-parlamentara-analiza-comparativa-a-parlamentului-romaniei-dupa-marea-unire-si-a-celui-actual/>.

¹¹ Radu Carp și Constantin Iordachi, *Public Policy and Politics in Romania* (Budapesta: Central European University Press, 2012), 45-60.

¹² Alina Mungiu-Pippidi, *The Quest for Good Governance: How Societies Develop Control of Corruption* (Cambridge: Cambridge University Press, 2015), 145-160.

	<p>reprezintă o amenințare serioasă la adresa integrității sistemului parlamentar, subminând încrederea cetățenilor în procesul legislativ;</p> <p>- creșterea extremismului și a naționalismului în peisajul electoral european și global poate provoca instabilitate pe scena politică românească și poate intensifica tensiunile sociale și politice;</p> <p>-riscul unei noi crize economice globale poate influența negativ capacitatea Parlamentului de a implementa politici eficiente și ar putea accentua instabilitatea politică și economică a României.¹³</p>
--	--

sursa: Dacian Vasincu, „Evoluție sau involuție parlamentară: Analiză comparativă a Parlamentului României după Marea Unire și cel actual,” *Polis: Revistă de Științe Politice* 7, nr. 3 (25) (iunie-august 2019).

Analiza SWOT a evoluției parlamentare din perioada 2016-prezent indică un **echilibru precar între avantajele sistemului de vot pe listă și provocările generate de centralizarea puterii și politizarea excesivă**. Deși Parlamentul României a demonstrat o capacitate de adaptare și de consolidare a unor practici legislative eficiente, **persistența unor practici politice nepotrivite și a lipsei de transparență** subminează stabilitatea și eficiența instituției. **Oportunitățile oferite de integrarea europeană și de digitalizarea activității parlamentare** trebuie valorificate pentru a depăși amenințările și pentru a restabili încrederea cetățenilor în procesul democratic .

Efecte privind rezultatele/validarea analizelor comparative SWOT:

Utilizând cele două matrici SWOT, se poate observa o evoluție care poate fi interpretată ca fiind fie pozitivă, fie negativă, în funcție de perspectivele fiecăruia, a clasei politice parlamentare din România, în momentele de răscruce ale istoriei.

Totuși, ca o lecție a trecutului care pare să se repete, atât în perioada 1919-1920, cât și între 2016-2019, interesele politice de moment au fost sancționate de evoluțiile electorale. Partidul Conservator, de exemplu, și-a exercitat ultimele influențe politice până în 1922, iar ALDE, după insuccesul de la alegerile europarlamentare din mai 2019, a căutat o alianță de conveniență cu Partidul Pro România pentru a-și păstra prezența politică. Cei care au fost responsabili cu guvernarea, atât atunci cât și acum, au fost sancționați politic și au pierdut reprezentarea parlamentară.”¹⁴

¹³ Dacian Vasincu, "Evoluție sau involuție parlamentară. Analiză comparativă a Parlamentului României după Marea Unire și a celui actual," *Polis, Revistă de Științe Politice* 7, no. 3 (25), serie nouă (iunie-august 2019): 25-35, accesat la 30.10.2023 <https://revistapolis.ro/evolutie-sau-involutie-parlamentara-analiza-comparativa-a-parlamentului-romaniei-dupa-marea-unire-si-a-celui-actual/>.

¹⁴ Dacian Vasincu, "Evoluție sau involuție parlamentară. Analiză comparativă a Parlamentului României după Marea Unire și a celui actual," *Polis, Revistă de Științe Politice* 7, no. 3 (25), serie nouă (iunie-august 2019): 25-35, accesat la 30.10.2023 <https://revistapolis.ro/evolutie-sau-involutie-parlamentara-analiza-comparativa-a-parlamentului-romaniei-dupa-marea-unire-si-a-celui-actual/>.

Dincolo de anumite observații subiective, Partidul Național Liberal (PNL) reprezintă stabilitatea istorică, supraviețuind, prin adaptare decizională, atât în 1919, cât și în perioada 2016 - 2019.

Există, însă, câteva diferențe semnificative în ceea ce privește valorile, interesele naționale și ideologiile politice exprimate în spațiul public de liderii politici din Parlamentul României din perioada 1919 – 1920, respectiv 2016 - prezent. În Parlamentul României Mari, au fost prioritate actele normative privind interesul național și un program de țară clar definit, susținut de formațiunile politice reprezentative, față de interesele personale sau regionale, chiar și în contextul unor tensiuni și confuzii procedurale temporare.

Casa Regală, cu Regele Ferdinand și Regina Maria, juca un rol de mediator politic, iar politicienii experimentați precum cei din familia Brătianu, mareșalul Alexandru Averescu, Take Ionescu alături de cei cu o perspectivă pragmatic-patriotică din fostele teritorii austro-ungare, cum ar fi Vasile Goldiș, Alexandru Vaida-Voevod, Iuliu Maniu, Ion Nistor, sau țărăniștii naționaliști din Basarabia, precum Ion Inculeț, Pantelimon Halippa, au contribuit la stabilitatea politică și social-economică a noului stat.

Spre deosebire de acea perioadă de început al parlamentarismului românesc, marcată de un haos instituțional inevitabil după un război devastator, Legislativul actual este dominat de grupuri de interese personale, care adesea generează o formă de anarhie decizională menită să servească avantajele personale ale liderilor politici, în special celor aflați la putere.

Dacă din 2016 până în prezent, nu s-a putut contura un proiect de țară clar la nivel parlamentar, spre deosebire de perioada 1919-1920, când au fost reglementate juridico-constituțional actele de unire din 1918 și când primul Parlament al României Mari a stabilit reformele structurale fundamentale, efectele acelor acte sunt resimțite până în ziua de astăzi.¹⁵

Dacă în perioada 2016-2019, prioritățile legislative ale celei mai importante formațiuni post-decembriste, Partidul Social Democrat (PSD), s-au concentrat în mare parte pe modificări legislative care vizau cazuri specifice de infrațiuni ale unor persoane cu legături politice și pe inițiative de imagine, cum ar fi majorări nesustenabile ale salariilor și pensiilor în sectorul public, cu un secol în urmă, reformele instituționale, precum cele agrară, electorală și educațională, au fost profunde și au avut un impact semnificativ asupra societății românești, fiind susținute de întregul spectru politic al vremii.¹⁶

În lumina observațiilor politologilor Radu Carp și Constantin Iordachi care în studiul „*Public Policy and Politics in Romania*,” explorează relația dintre Parlament și politicile publice, se poate concluziona că legislativul românesc din perioada 2016 - prezent prezintă atât puncte tari semnificative, cât și vulnerabilități care necesită atenție. Adaptabilitatea instituțională și experiența parlamentară sunt avantaje esențiale care pot susține evoluția pozitivă a legislativului.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Dacian Vasincu, "Evoluție sau involuție parlamentară. Analiză comparativă a Parlamentului României după Marea Unire și a celui actual," Polis, Revistă de Științe Politice 7, no. 3 (25), serie nouă (iunie-august 2019): 25-35, accesat la 30.10.2023 <https://revistapolis.ro/evolutie-sau-involutie-parlamentara-analiza-comparativa-a-parlamentului-romaniei-dupa-marea-unire-si-a-celui-actual/>.

Cei doi autori argumentează că, în ciuda schimbărilor legislative, aplicarea efectivă a reformelor rămâne o provocare majoră din cauza lipsei de coerență în procesul decizional și a interferențelor politice.¹⁷

Cu toate acestea, pentru a contracara amenințările externe și vulnerabilitățile interne, este imperativă consolidarea coerenței politice și alinierea legislativă la standardele europene. Acest lucru nu doar că va îmbunătăți performanța parlamentului, dar va și întări poziția României pe scena internațională.

După cum reiese din concluziile anterioare, compararea celor două perioade legislative evidențiază un declin în ceea ce privește rolul politic al parlamentarilor în contextul vocației lor de reprezentanți autentici ai interesului național. Percepția asupra valorilor societății și principiilor politice a suferit modificări fundamentale între anii 1919-1920 și perioada 2000-2019.¹⁸

Se poate afirma în acest subcapitol că, deși România a făcut progrese importante în alinierea structurii sale parlamentare la standardele comunitare, există încă provocări majore legate de centralizarea puterii, transparență și reprezentativitate. Matricea SWOT, folosită ca instrument comparativ, a evidențiat atât punctele forte, cât și slăbiciunile sistemului actual, oferind o bază solidă pentru dezvoltarea ulterioară a democrației parlamentare în România.

În acest context, se subliniază necesitatea unor reforme continue care să îmbunătățească transparența și eficiența parlamentară, să reducă influența centralizată a partidelor politice și să consolideze rolul României în cadrul Uniunii Europene.

1.3. Principalii actori politici europeni și naționali la scrutinul european din 2019: Acest subcapitol oferă o analiză detaliată a principalilor actori politici din România și Uniunea Europeană, care au participat la alegerile europarlamentare din 2019. Se discută profilurile partidelor politice reprezentative, impactul acestora asupra democrației reprezentative și modul în care acestea contribuie la formarea profilului ocupațional al parlamentarilor.

Capitolul II

Profilul socio-politic al parlamentarilor români: studii de caz

2.1. Profilul parlamentarilor din legislativul românesc: Acest capitol analizează în detaliu profilul socio-politic al parlamentarilor români, atât în perioada 1990-2007, cât și în perioada 2007-2022. Studiile de caz prezentate oferă o imagine clară asupra evoluției acestui profil, subliniind schimbările în percepția și rolul parlamentarilor în societate. Analiza comparativă între diferitele generații de parlamentari scoate în

¹⁷ Radu Carp și Constantin Iordachi, *Public Policy and Politics in Romania* (Budapesta: Central European University Press, 2012), 45-60.

¹⁸ Dacian Vasincu, "Evoluție sau involuție parlamentară. Analiză comparativă a Parlamentului României după Marea Unire și a celui actual," *Polis, Revistă de Științe Politice* 7, no. 3 (25), serie nouă (iunie-august 2019): 25-35, accesat la 30.10.2023 <https://revistapolis.ro/evolutie-sau-involutie-parlamentara-analiza-comparativa-a-parlamentului-romaniei-dupa-marea-unire-si-a-celui-actual/>.

evidență necesitatea profesionalizării funcției de parlamentar, în contextul schimbărilor socio-politice care au avut loc în România în ultimele decenii.

Cronologic perioada de evoluție a parlamentarismului actual a fost următoarea:

1. Între 1989 - 2004 se conturează o elită politico - parlamentară, formată din actori parlamentari aflați sub influența fie a organizării interbelice tributare fostelor partide istorice (PNTCD, PNL) sau a structurilor desprinse din fostul regim comunist (FSN/PD, FDSN/PDSR/PSD, PUNR, PRM), fapt ce au condus la schimbări decisive pentru societatea românească (protestele din Piața Universității, mineriadele, colapsul financiar și distrugerea tacită a industriei sectoriale, disponibilizările masive, privatizările voit eşuate, eliminarea trusturilor de comerț exterior românești, toate care condus și la identificarea primelor fapte mari de corupție asociate cu tunurile financiare tip BANCOREX, Banca Internațională a Religiiilor, SIDEX, jocul piramidal CARITAS, afacerea FNI, etc)

2. Între 2004-2012 clasa politică parlamentară din România s-a divizat clar între stânga și dreapta. Pe de o parte, existau cei care, deși proveneau dintr-o tradiție neo-comunistă, adoptau forme de comunicare democratice occidentale. Pe de altă parte, se aflau cei care pretindeau că înțeleg nemulțumirile cetățenilor și au început să promoveze reforme menite să democratizeze interesul de partid, să descentralizeze administrativ și să reducă corupția la nivel local și central. Această perioadă a fost marcată de figura lui Traian Băsescu și a Partidului Democrat-Liberal, care au fost văzuți ca lideri și arbitri ai scenei politice, implicându-se în negocieri și alianțe cu „baronii” mai tineri din Partidul Social Democrat.

O examinare a carierelor elitelor politice actuale relevă că recrutarea personalului politic în democrațiile parlamentare urmează câteva trasee bine stabilite, atât pentru pozițiile din Parlament, cât și din Guvern. În ceea ce privește funcțiile guvernamentale, parcursul tipic include experiența parlamentară, deseori prin implicarea la nivel local, avansarea în roluri administrative sau promovarea în funcții executive, acestea devenind modele obișnuite pentru numirea în funcții ministeriale. De asemenea, în alegerile parlamentare, tot mai mulți candidați au început să arate o experiență politică la nivel local (35% în 2008). Modificarea codului electoral din 2008, prin introducerea colegiilor uninominale, a intensificat preferința pentru sistemul majoritar, ducând la o creștere rapidă a numărului de parlamentari cu o lungă experiență politică și legături locale solide.¹⁹

În realitate, principalii actori politici din România urmăresc, dincolo de o profesionalizare incipientă a vieții politice, să obțină controlul anticipat asupra procesului de numire în funcții publice. Această strategie este susținută de mai mulți factori care contribuie la consolidarea influenței partidelor în cadrul structurilor guvernamentale. Formarea guvernelor demonstrează un interes constant pentru plasarea unor reprezentanți din conducerea centrală a partidului în funcții ministeriale.

Din 1996, în majoritatea cazurilor, miniștrii provin din rândul liderilor partidelor aflate la guvernare.

¹⁹ Laurențiu Ștefan și Răzvan Grecu, „The ‘Waiting Room’: Romanian Parliament after 1989,” în *Parliamentary Elites in Central and Eastern Europe. Recruitment and Representation*, coord. Elena Semenova, Michael Edinger, și Heinrich Best (Oxon: Routledge, 2014), 194-217, 204.

În primii ani ai deceniului 2000, demnitarii cu afiliere politică aveau, în medie, 6 ani de experiență politică, iar toți miniștrii aveau, în medie, cinci ani de experiență politică. În guvernele mai recente, experiența politică a devenit un factor tot mai relevant în selecția personalului guvernamental. Aceeași tendință se observă și în procesul de selecție a candidaților pentru alegerile parlamentare. Deși rata de realegere a parlamentarilor este relativ scăzută în comparație cu alte țări din regiune, aceștia au, în general, o lungă istorie de activitate politică. Un barometru public afirma că în Camera Deputaților aleșii aveau, în medie, 7,2 ani de experiență de partid.

Conturarea principalelor direcții în recrutarea elitelor politice evidențiază eforturile partidelor de a asigura stabilitate și loialitate reprezentanților lor în funcții publice. Există condiții favorabile pentru consolidarea unei prezențe politice puternice în cadrul instituțiilor, cum ar fi concentrarea voturilor asupra principalilor competitori, legătura strânsă între conducerea centrală a partidului și factorii de decizie politică, precum și accentuarea importanței experienței politice în selecția candidaților. Totuși, partidele nu reușesc să exercite un control adecvat asupra comportamentului instituțional. Toate formațiunile politice se confruntă cu o lipsă semnificativă de loialitate față de partid, un fenomen care este deosebit de evident la nivel parlamentar.²⁰

3. **Între 2012-2016** se consolidează un nou format de politicieni, cu o putere politică încă limitată comparativ cu cea deja existentă și care care intră în contradicție cu comportamentul învechit și stereotipic al parlamentarilor formați în preajma evenimentelor din Decembrie 1989. Acești *noi lupi tineri* sunt împărțiți în două categorii de evoluție: **o categorie a pragmatismului interesului personal raportat la cel colectiv** și cu ambiția de a controla toate domeniile publice decizionale și **a doua formată din cei școlarizați în Occident, dar care combină ambiția propriului interes cu cel public** (după principiul: *dacă mie îmi va fi bine și altora le va fi bine*), dar și creionării unei viziuni politice rece, rațională, fără sentimentalismele politice existente în trecut.²¹

4. După alegerile parlamentare din decembrie 2016 și mai accentuat după scrutinul din 2020, a doua grupare a elitei parlamentare începe să își consolideze poziția, inaugurând o nouă etapă politică în **perioada 2016–2024**. Această perioadă este marcată de un spirit practic orientat spre scopuri pe termen scurt sau mediu, cum ar fi controlul instituțiilor, în special al celor judiciare, diminuarea importanței luptei împotriva corupției în discursul public, și ajustarea poziției geopolitice a României în spectrul conflictelor regionale, fie prin apropierea de Occident, fie prin deschiderea către Rusia sau Israel, cu riscul eliminării unor opțiuni de compromis.

Aceasta poate fi considerată era „oligarhiei de Teleorman,” caracterizată de influența liderilor precum Liviu Dragnea, care a avut un rol semnificativ în conturarea direcției politice a PSD. Alți actori

²⁰ Alexandra Iancu, „Rolul alegerilor fondatoare în definirea sistemului de partide. Clarificarea electorală versus eșecul partidelor la guvernare (1990-2014),” *Sfera Politicii* 23, no. 3 (185) (iulie-septembrie 2015): 36-38.

²¹ Dacian Vasincu, „Votul uninominal parlamentar din perspectiva evoluției alegerilor parlamentare din 2008 și 2012 – analiză asupra profilului socio-electoral al parlamentarului actual,” *Punctul Critic* nr. 02 (12)/2014, ed. Fundația Culturală Ideea Europeană (București, 2014): 53-64

cheie din această perioadă includ Carmen Dan, la conducerea Ministerului Afacerilor Interne, Lia Olguța Vasilescu, la Ministerul Muncii, Darius Vâlcov, influențând politicile financiare din umbră, și Viorica Dăncilă, prim-ministrul României, toți având legături strânse cu aceeași zonă de influență.

Această etapă a fost urmată de „binomul democratic Buzău-Timiș,” reprezentat de lideri precum Marcel Ciolacu, Lucian Romașcanu, Sorin Grindeanu și Alfred Simonis, și de „epoca prezidențială minoritară” sub Klaus Iohannis, primul președinte al României provenit dintr-o minoritate etnică germană, aproape dispărută în România de astăzi.

Autoritatea Electorală Permanentă a realizat în perioada noiembrie 2015 – februarie 2016 un studiu cu denumirea „*Procesele electorale organizate în România - interes și percepție*”. Rezultatul a fost un ”**RAPORT DE CERCETARE - Procesele electorale organizate în România**²²”, ce a anticipat bine situația din acel moment și o analiză detaliată a profilului parlamentarilor români și a evoluției lor profesionale din perioada 2016 până în prezent. Această analiză evidențiază schimbările semnificative în sistemul politic și administrativ din România, precum și modul în care experiența și competențele parlamentarilor au evoluat de-a lungul timpului.

Se evidențiază în acest sens câteva criterii esențiale în stabilirea unui elemente de **profil al parlamentarilor români**:

- recrutarea parlamentarilor în România este influențată majoritar de afilierea politică și de rețelele informale de influență;

- loialitatea față de partid și capacitatea de mobilizare a electoratului sunt esențiale în desemnarea candidaților pentru Parlament.

- cerințe formale legate de educație și experiență profesională, dar acestea sunt adesea secundare în comparație cu afilierea politică. Aceste caracteristici reflectă o structură de putere în care liderii de partid au o influență semnificativă asupra procesului de selecție.²³

De-a lungul ultimului deceniu, profilul parlamentarilor români a evoluat semnificativ. O parte semnificativă a noilor membri ai Parlamentului provin din medii profesionale diverse, inclusiv din sectorul privat, mediul academic și administrația publică. Această diversitate contribuie la o gamă mai largă de perspective și competențe în cadrul legislativului.

Parlamentarii cu experiență anterioară în administrația publică sau în sectorul privat aduc cu ei competențe valoroase care contribuie la o percepere a proceselor legislative și la o capacitate sporită de a formula politici eficiente. Acest lucru este esențial pentru îmbunătățirea calității legislației și pentru a asigura că deciziile legislative sunt bine fundamentate și informate.

Reformele politice și legislative din ultimii ani au avut un impact semnificativ asupra evoluției profesionale a parlamentarilor români. Aceste reforme au fost menite să crească transparența și

²²Autoritatea Electorală Permanentă, „Raport de cercetare: Studiu privind alegerile din 2016”, realizat de echipa de cercetare formată din Liviu Iolu, Daniela Andrei și Andrei Popescu, 2016, pp. 7-9, accesat la 06 august 2024, <https://www.roaep.ro/prezentare/wp-content/uploads/2016/03/Raport-de-cercetare-studiu-alegeri-2016-pt.-site.pdf>.

²³ Ibid.

responsabilitatea în procesul legislativ, să îmbunătățească competențele parlamentarilor și să încurajeze o mai mare implicare a acestora în formularea și implementarea politicilor publice.

Evoluția parlamentară din perioada 2016 până în prezent reflectă un proces continuu de adaptare și modernizare a sistemului politic și administrativ din România. Parlamentarii români au trecut prin schimbări și provocări care au influențat profilul lor profesional și cerințele necesare pentru a-și îndeplini rolul legislativ. Deși există încă provocări în privința profesionalizării și formării continue, eforturile de reformă și modernizare au avut un rol pozitiv asupra calității și eficienței activității parlamentare.

Analiza detaliază tranziția de la un sistem politic totalitar la o democrație emergentă, subliniind cum aceste schimbări au afectat percepția asupra rolului și responsabilităților parlamentarilor. În această tranziție, lipsa unui standard ocupațional clar a contribuit la disfuncționalitățile actuale în exercitarea funcției parlamentare. Acest capitol oferă o analiză detaliată a profilului socio-politic al parlamentarilor români, punând în evidență schimbările survenite de-a lungul diferitelor perioade istorice. Studiile de caz prezentate subliniază modul în care contextul național a influențat competențele și percepțiile asupra funcției de parlamentar. Capitolul explorează, de asemenea, provocările legate de profesionalizarea funcției și relevă necesitatea unui standard ocupațional care să răspundă acestor provocări.

Capitolul III

Standardul ocupațional al parlamentarului român și cel european

3.1. Evoluția funcției de ales (parlamentar) român versus cel din spațiul european Acest subcapitol examinează evoluția funcției de parlamentar în România și în alte țări europene, analizând diferențele și similitudinile dintre acestea. Se discută despre tranziția de la un sistem în care funcția de parlamentar era văzută ca o vocație, la unul în care aceasta devine o carieră bine definită, cu atribuții specifice și criterii de evaluare clare.

3.2. Conceptualizarea standardului ocupațional al parlamentarului În acest subcapitol, se propune un model integrat de competențe pentru parlamentari, care include competențe tehnice, profesionale, personale și sociale. Modelul este fundamentat pe analiza tranzacțională, care permite identificarea și reducerea jocurilor psihologice negative în contextul parlamentar, contribuind astfel la crearea unui climat organizațional sănătos și la îmbunătățirea performanței individuale.

3.3. Studiu de cercetare cantitativă – interpretare date sondaj online și raport de cercetare Acest subcapitol prezintă rezultatele unui studiu cantitativ bazat pe sondaje online, care a colectat date relevante de la parlamentarii români și europarlamentari. Analiza datelor oferă o bază empirică solidă pentru propunerile de standardizare a funcției de parlamentar și subliniază importanța competențelor identificate în cadrul modelului propus.

3.4. Cum se poate stabili un standard ocupațional pentru un parlamentar/europarlamentar? În acest subcapitol, se discută pașii necesari pentru implementarea unui standard ocupațional pentru parlamentari și europarlamentari, subliniind importanța acestuia pentru creșterea transparenței și responsabilității în exercitarea funcției parlamentare.

- Propunerea unui model integrat de competențe:

Capitolul central al tezei propune un model integrat de competențe pentru parlamentari, care poate fi aplicat atât în România, cât și la nivel european. Acest model se bazează pe analiza competențelor necesare pentru funcționarea eficientă a unui parlamentar, incluzând competențe tehnice (cunoașterea legislației), competențe profesionale (elaborarea și evaluarea politicilor publice), competențe personale (comunicare și negociere), și competențe sociale (colaborarea eficientă cu alți parlamentari și cu societatea civilă).

- Compararea standardelor naționale și europene:

În cadrul acestui capitol, se realizează o analiză comparativă între competențele necesare pentru parlamentarii români și cele necesare pentru europarlamentari. Sunt identificate diferențele și similitudinile între cele două cadre legislative, și se propun ajustări care să asigure armonizarea standardelor naționale cu cele europene, fără a pierde din vedere specificul cultural și politic național. Propunerile de standardizare sunt prezentate într-un mod detaliat, incluzând fișe de competențe care pot fi aplicate atât la nivel național, cât și european.

- Utilizarea analizei tranzacționale:

Teza propune un model integrat de competențe pentru parlamentari, fundamentat pe analiza tranzacțională și pe rezultatele studiului cantitativ. Capitolul detaliază evoluția funcției de parlamentar în România și în alte țări europene, evidențiind similitudinile și diferențele relevante.

Această metodă psihologică ajută la identificarea și gestionarea interacțiunilor disfuncționale între parlamentari, contribuind la crearea unui mediu de lucru mai armonios și mai productiv.

Modelul Principal-Agent este aplicat selectiv, acolo unde este necesar pentru a clarifica responsabilitățile parlamentare și a asigura o relație eficientă între parlamentari și alegători.

Conceptualizarea standardului ocupațional al parlamentarului cu analiza tranzacțională

Stabilirea unui standard ocupațional pentru parlamentari și europarlamentari români este un demers complex ce necesită identificarea competențelor și responsabilităților esențiale. În acest context, analiza tranzacțională (AT), prin concepte precum contractele psihologice și Triunghiul dramatic, oferă un cadru teoretic solid pentru înțelegerea și gestionarea relațiilor și comportamentelor în cadrul organizațional. Aplicarea acestor concepte poate facilita crearea unui profil ocupațional care să includă competențele necesare și comportamentele dorite. Conform teoriei lui Eric Berne, analiza tranzacțională este descrisă ca

un set de tranzații ce implică o capcană, o stratagemă, un răspuns, o schimbare și o diversiune, ducând la un rezultat nefavorabil.²⁴

Pe de altă parte, psihologul Vann Joines definește analiza tranzacțională ca fiind „un proces în care acționăm cu o motivație ascunsă, necunoscută conștientului adultului, ce devine evidentă doar când toți participanții își schimbă comportamentul. Acest proces duce la o stare de confuzie sau neînțelegere generală, unde fiecare consideră că vina aparține celorlalți.”²⁵

➤ Profil ocupațional și analiza tranzacțională:

1. Profil ocupațional al parlamentarului:

- *Competențe profesionale și educaționale:* Stabilirea criteriilor profesionale bazate pe experiența și educația parlamentarului. Aceasta include educația superioară, performanțele universitare și pregătirea profesională specifică, aliniată la standardele internaționale precum Cadrul European al Calificărilor (EQF) și Clasificarea Internațională Standard a Ocupațiilor (ISCO-08).²⁶
- *Contribuția la proiectele comunității:* evaluarea impactului asupra comunităților locale și rolul parlamentarului în dezvoltarea acestora, similar cu modelele aplicate în Germania și Franța, unde formarea continuă și dezvoltarea competențelor transversale sunt esențiale.
- *Activitatea politică:* participarea activă în organizațiile politice la diferite niveluri (locale, județene, regionale, naționale) și aplicarea unui standard uniform la nivel european, care să faciliteze mobilitatea și cooperarea transnațională. *Integritate și etică:* menținerea unui nivel înalt de integritate și etică profesională în toate activitățile.

2. Analiza tranzacțională aplicată:

- *Contractele psihologice:* parlamentarii trebuie să înțeleagă și să respecte contractele psihologice implicite și explicite cu alegătorii, partidele politice și colegii lor. Aceste contracte includ așteptările reciproce privind comportamentul, performanța și responsabilitatea.²⁷
- *Triunghiul dramatic:* conștientizarea rolurilor de **persecutor, salvator și victimă** și evitarea acestor comportamente în relațiile politice. În schimb, promovarea **Triunghiului învingătorilor**, care include roluri constructive și cooperante.
- *Comunicare eficientă:* Dezvoltarea abilităților de comunicare pentru a asigura transparența și claritatea în relațiile cu colegii, alegătorii și alte părți interesate.

²⁴ Eric Berne, *Ce spui după Bună ziua? Psihologia destinului uman* (București: Editura Trei, 2006), colecția Psihologia AZI, 449-494.

²⁵ Ane-Mary Ormenișan, „Analiza tranzacțională din perspectivă organizațională,” 20 iunie 2014, accesat la 5 octombrie 2024, <https://www.learningnetwork.ro/articol/analiza-tranzactionala-din-perspectiva-organizationala/3951>.

²⁶ Organizația Internațională a Muncii (OIM)/International Labour Organization (ILO), *International Standard Classification of Occupations (ISCO-08)*, accesat în 16.07.2024, <https://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/isco08/>.

²⁷ Vann Joines, *TA Today: A New Introduction to Transactional Analysis* (Chapel Hill: Lifespace Publishing, 1987), 102-105.

➤ **Obiective și Metodologie**

- **Obiective:** Crearea unui standard ocupațional care să definească competențele necesare pentru a fi parlamentar sau europarlamentar, bazat pe criteriile profesionale și comportamentale identificate. Acest standard va integra elemente din Cadrul European al Calificărilor (EQF) și Clasificarea Ocupațiilor din România (COR), pentru a asigura compatibilitatea și recunoașterea la nivel internațional.

- **Metodologie:** Utilizarea chestionarelor pentru a colecta date despre competențele și experiențele parlamentarilor actuali. Aplicarea analizei tranzacționale pentru a identifica și corecta comportamentele negative și pentru a promova comunicarea eficientă și cooperarea. Colaborarea cu instituții comunitare de genul Centrului European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale (CEDEFOP) pentru armonizarea standardelor naționale cu cele europene.²⁸

➤ **Evaluare:** Monitorizarea performanței parlamentarilor pe baza standardului ocupațional definit și ajustarea criteriilor în funcție de feedback-ul și rezultatele obținute. De asemenea, se va asigura alinierea continuă a standardului cu evoluțiile din Cadrul Național al Calificărilor (CNC) și cu politicile de formare continuă la nivel european.

➤ **Concluzii:**

Aplicarea analizei tranzacționale în stabilirea unui standard ocupațional pentru parlamentari poate contribui la crearea unui mediu politic mai eficient și mai etic. Prin înțelegerea și gestionarea contractelor psihologice și evitarea jocurilor de manipulare, parlamentarii pot îmbunătăți relațiile și performanțele lor, beneficiind astfel societatea în ansamblu. Acest standard poate fi baza pentru un proiect pilot care să definească și să implementeze un standard ocupațional al parlamentarului român și europarlamentar, utilizând datele colectate și principiile analizei tranzacționale.

Considerente metodologice și designul cercetării cantitative

Problema de cercetare: Identificarea elementelor pentru stabilirea unui potențial standard de profesie/ocupațional al parlamentarului român și europarlamentar, având în vedere experiența și competențele acumulate de aceștia de-a lungul mandatului.

Întrebările cheie ale studiului cantitativ :

1. Care sunt competențele legislative și administrative acumulate de parlamentari de-a lungul mandatului ?

²⁸ European Centre for the Development of Vocational Training (CEDEFOP), „European Qualifications Framework (EQF),” accesat în 16.07.2024, <https://www.cedefop.europa.eu/ro/tools/european-qualifications-framework>, 28-32.

2. Cum percep parlamentarii activitatea lor legislativă în contextul formării unei ocupații specifice ?
3. Ce criterii pot fi identificate pentru a defini un standard ocupațional al parlamentarului român și europarlamentar ?

Obiective:

1. Evaluarea gradului de informații legislative și administrative acumulate de parlamentari pe parcursul mandatului.
2. Identificarea percepțiilor parlamentarilor privind necesitatea și utilitatea definirii activității lor ca o ocupație specifică.
3. Stabilirea criteriilor necesare pentru un potențial standard ocupațional al parlamentarului român și europarlamentar, bazate pe competențe legislative și administrative.

Ipotezele de lucru:

1. Parlamentarii acumulează un nivel semnificativ de informații legislative și competențe administrative pe parcursul mandatului.
2. Majoritatea parlamentarilor percep activitatea legislativă ca pe o vocație, dar recunosc necesitatea unor standarde ocupaționale clare pentru a asigura profesionalizarea funcției.
3. Există criterii comune care pot fi identificate pentru a stabili un standard ocupațional, bazate pe competențele și responsabilitățile legislative și administrative.

Metoda de cercetare:

Chestionar online: Structurat cu întrebări închise și deschise, aplicat parlamentarilor și europarlamentarilor români. Chestionarul include secțiuni privind date socio-demografice, așteptări și motivații, informații despre activitatea parlamentară și identificarea necesității sau nu a unui standard al profesiei. Chestionarul este reprezentant în **Anexa 1**, după bibliografia tezei de doctorat.

Eșantion/populație țintă:

- **Populația țintă:** Parlamentarii români și europarlamentarii români, actuali sau cu mandat încheiat.
- **Eșantion:** 250 de parlamentari și 25 de europarlamentari români.
- **Perioadă de colectate a răspunsurilor :** 24 iunie -25 iulie 2024 (cu două retrimiteri pe adresele de email oficiale și 25 de apeluri telefonice)

Răspunsuri primite: 34 de parlamentari din mandatul 2020-2024, 2 europarlamentari din mandatul 2019-2024, 1 europarlamentar din mandatul 2024-2029.

Răspunsuri refuzate: 16 de parlamentari și 3 europarlamentari au transmis că chestionarul este prea dificil și complex, menționând că consideră parlamentarismul ca pe o vocație, nu o ocupație tipică.

Non-răspunsuri: 200 parlamentari și 24 europarlamentari nu au transmis nici un răspuns până la momentul redactării prezentului document (29.07.2024)

Limitele cercetării:

1. **Rata de răspuns:** Numărul relativ mic de răspunsuri poate limita capacitatea de a generaliza rezultatele pentru numărul total de parlamentari și europarlamentari.
2. **Subiectivitatea răspunsurilor:** Percepțiile parlamentarilor asupra activității lor pot fi influențate de factori personali și politici, afectând astfel obiectivitatea datelor.
3. **Complexitatea chestionarului:** Unii parlamentari au considerat chestionarul prea dificil, ceea ce poate indica lipsa înțelegerii anumitor aspecte ale funcției deținute sau o simplificare la nivel primitiv, precum și o clarificare a întrebărilor pentru eventuale studii realizate de doctoranzi interesați de parlamentarism.

Modul de prelucrare a datelor

Grila de analiză calitativă:

- Codificarea și analiza a răspunsurilor la întrebările deschise.
- Identificarea temelor și subtemelor principale privind competențele legislative și percepțiile asupra activității parlamentare.
- Utilizarea analizei de conținut pentru a extrage și interpreta semnificațiile relevante din datele calitative.

Analiza relațiilor cauză-efect:

- Investigarea relațiilor dintre variabilele socio-demografice și percepțiile asupra necesității unui standard ocupațional.
- Analiza impactului experienței anterioare asupra competențelor legislative acumulate și asupra percepțiilor privind profesionalizarea funcției parlamentare.
- Evaluarea efectului variabilelor contextuale (de exemplu, apartenența electorală – circumscripția/județul pe care îl reprezintă, durata mandatului) asupra competențelor și percepțiilor parlamentarilor.

Paradigmele de cercetare:

Cercetarea se bazează pe paradigma pozitivistă pentru analiza cantitativă, care urmărește să identifice relațiile cauzale și să generalizeze rezultatele pe baza datelor statistice. În paralel, paradigma

interpretativă este utilizată pentru analiza calitativă, permițând o înțelegere aprofundată a contextului și a semnificațiilor percepute de participanți.

Aplicabilitatea chestionarului:

Chestionarul este un instrument esențial pentru evaluarea impactului activității desfășurate de parlamentar. Aplicarea chestionarului online permite o identificare a experiențelor și nevoilor de evaluare profesională a aleșilor naționali. Datele colectate vor fi analizate pentru a identifica criteriile de standard ocupațional și pentru a informa deciziile de politici publice privind profesionalizarea funcției parlamentare.

Prelucrarea datelor, interpretare rezultatelor și raport de cercetare

Context actual :

În condițiile celor prezentate în capitolele anterioare, se poate observa că modul de organizare al parlamentarilor români este divers și complex din perspectiva mișcărilor geopolitice ce influențează și activitatea parlamentară, de exemplu: efectele economico-sociale ale războiului din Ucraina, creșteri de prețuri datorate epidemiei de coronavirus între 2020 – 2022. În acest sens și activitatea eterogenă a parlamentarilor români impune o schimbare a mentalității de acțiune legislativă în diferite perioade expuse mai sus.

Perspective Generale :

- **Eșantion rezultat :** 34 de parlamentari și 3 europarlamentari au completat chestionarul.
- **Profilul socio-demografic:** Majoritatea respondenților sunt la primul mandat și au studii superioare, predominând domeniile ingineresc, medical, juridic și economic.
- **Motivații:** Principalele motive pentru continuarea carierei parlamentare sunt realizarea proiectelor pentru circumscripția electorală și dorința de a avea o carieră politică viitoare.
- **Optimism privind viitorul mandatului:** Respondenții sunt în general mulțumiți și optimiști cu privire la viitorul mandatului lor.

Analiza calitativă și cantitativă a studiului efectuat online a avut în vedere următoarele metode:

- **Codificarea și tematicizarea:** Informațiile obținute din interviuri și discuții de grup au fost codificate pentru a se clarifica anumite teme și modele recurente. Aceasta a permis structurarea datelor într-un mod care să evidențieze aspectele esențiale ale discuțiilor și să faciliteze interpretarea lor.
- **Analiză comparativă:** Datele calitative au fost comparate între diferite cazuri sau contexte pentru a identifica similitudini și diferențe, oferind o înțelegere mai profundă a fenomenelor studiate.
- **Statistici descriptive:** Datele cantitative colectate au fost analizate utilizând statistici descriptive, cum ar fi medii, mediane, abateri standard, pentru a sumariza și descrie principalele caracteristici ale seturilor de date.

- Analiză de regresie: Acest gen de analiză este utilizată pentru a investiga relațiile dintre variabilele independente și cele dependente, evaluând impactul potențial al unor factori specifici asupra rezultatelor studiate.
- Analiză cost-beneficiu: Datele financiare și economice au fost analizate pentru a determina eficiența și eficacitatea politicilor publice, comparând costurile acestora cu beneficiile estimate.
- Metode de modelare: Modele statistice și econometrice au fost utilizate pentru a simula diferite scenarii și pentru a face predicții privind efectele pe termen lung ale politicilor analizate.

REZULTATE PRELIMINARE - reprezintă elementele identificate la o primă analiză privind modul de percepere al chestionarului, a identificării activității parlamentarului, a gradului de percepție și asumării rolului de a fi sau nu un parlamentar ca funcție sau doar vocație.

Distribuția respondenților după mandate:

- 50% sunt la primul mandat
- 22,2 % la al doilea mandat
- 27,8 % au avut cel puțin 2 mandate

Optimism privind viitorul mandatului:

- 21,6 % foarte optimiști
- 29,7% destul de optimiști
- 43,2 % prevăzători
- 5,4 % negativiști

Motive pentru candidatură la alegerile viitoare (însurarea a două variante) :

- 43,8% pentru a continua cariera politică
- 81,3 % pentru a realiza proiecte pentru circumscripția electorală
- 6,3 % pentru a avea o carieră publică viitoare

Percepția asupra activității parlamentare:

- 47,2 % consideră că a fi parlamentar este o profesie
- 52,8 % consideră că este o oportunitate de moment

Necesitatea unui standard ocupațional:

- 71,4 % consideră necesar crearea unui standard ocupațional
- 28,6 % nu consideră necesar

Criterii pentru standard ocupațional:

- 80,8 % experiența profesională
- 57,7 % activitatea politică desfășurată la nivel local și național
- 61,5 % contribuția la proiectele comunității locale
- 38,5 % calitatea educațională și performanțele universitare

CONCLUZII ALE RAPORTULUI STUDIULUI DE CERCETARE CANTITATIVĂ (PE CHESTIONAR ONLINE APLICAT) – EFECTE ȘI IMPACT

Studiul de față a avut drept scop evaluarea necesității și oportunității stabilirii unui standard ocupațional pentru funcția de parlamentar, pornind de la datele colectate prin intermediul unui chestionar online aplicat pe un eșantion reprezentativ de parlamentari români. Analiza a inclus evaluarea profilului socio-demografic al respondenților, competențele percepute ca necesare pentru un parlamentar, precum și criteriile sugerate pentru realizarea unui standard ocupațional. Aceste concluzii sunt destinate să contribuie la fundamentarea unui cadru normativ care să asigure profesionalismul și integritatea în exercitarea mandatului parlamentar.

Eșantionul a fost constituit preponderent din parlamentari aflați la primul mandat, cu studii superioare și postuniversitare din diverse domenii precum juridic, economic, inginerie, și științe sociale. Cei mai mulți respondenți sunt bărbați cu vârste între 40 și 60 de ani, provenind din diferite regiuni ale României, ceea ce reflectă diversitatea geografică și culturală a țării.

Rezultatele chestionarului arată că cea mai mare parte a respondenților consideră necesară stabilirea unui standard ocupațional pentru funcția de parlamentar. Acest standard este perceput ca un mijloc esențial pentru asigurarea competenței profesionale și a integrității în rândul aleșilor publici. Respondenții au subliniat importanța unor criterii clare de evaluare a activității parlamentare, care să includă experiența profesională, implicarea politică la nivel local și național, și contribuțiile aduse comunității.

Printre competențele considerate esențiale pentru un parlamentar se numără buna-credință, integritatea, competențele juridice, capacitatea analitică, abilitățile de comunicare, și experiența profesională relevantă. Aceste competențe reflectă așteptările respondenților ca parlamentarii să fie nu doar reprezentanți ai intereselor publice, ci și lideri capabili să formuleze politici eficiente și să ia decizii informate.

S-au identificat cele mai importante criterii necesare pentru un standard ocupațional, care va fi detaliat și în **tabelele cu propunerile de standard ocupațional** în cuprinsul tezei de doctorat de bază, la concluziile finale:

- **Experiența profesională:** evaluarea experienței profesionale în domeniul din care provine viitorul parlamentar;
- **Activitatea politică:** implicarea și activitatea desfășurată în cadrul organizațiilor politice locale, județene, regionale și naționale;
- **Contribuția comunitară:** rolul avut în dezvoltarea și implementarea proiectelor comunitare;
- **Calitatea educațională:** performanțele academice și nivelul de educație al parlamentarilor;
- **Integritatea:** respectarea standardelor etice și deontologice în exercitarea funcției publice;
- **Concept de viziune la nivelul activității parlamentare:** respondenții au evidențiat că activitatea parlamentară ar trebui să se bazeze pe inițiative legislative, amendamente la proiectele de lege ale guvernului, întrebări și interpelări, și declarații politice. Aceste activități sunt considerate fundamentale

pentru reprezentarea eficientă a intereselor cetățenilor și pentru exercitarea unui control parlamentar asupra executivului;²

➤ **Profesionalizarea funcției parlamentare:** majoritatea respondenților recunosc necesitatea profesionalizării funcției parlamentare și stabilirii unui standard ocupațional. Acest lucru poate contribui la îmbunătățirea competențelor legislative și administrative ale parlamentarilor, asigurând o guvernare mai eficientă și responsabilă;

➤ **Criterii de evaluare:** experiența profesională, activitatea politică desfășurată la nivel local și național, contribuția la proiectele comunității locale și calitatea educațională sunt considerate criterii esențiale pentru stabilirea unui standard ocupațional. Acestea ar trebui să fie incluse în orice cadru de evaluare a parlamentarilor;

➤ **Necesitatea programelor de formare:** Pentru a sprijini profesionalizarea funcției parlamentare, ar trebui dezvoltate cursuri de specializare continuă care să îmbunătățească competențele legislative și administrative ale parlamentarilor. Aceste programe pot include cursuri de legislație, administrație publică, etică politică și comunicare publică;

➤ **Control și examinare:** aplicarea unui sistem de supraveghere și evaluare a activității parlamentare, bazat pe criteriile identificate, poate asigura responsabilitatea și transparența în guvernare. Acest sistem ar putea include evaluări periodice ale performanței parlamentarilor și feedback din partea alegătorilor.

Pe baza elementelor definite în interpretarea datelor acestui studiu se poate uniformiza concluzia că :

- stabilirea unui standard ocupațional pentru parlamentari este percepută ca fiind esențială pentru asigurarea unui nivel ridicat de competență și integritate în activitatea legislativă;

- implementarea unor criterii profesionale clare, promovarea educației continue și clarificarea rolurilor și responsabilităților parlamentare sunt pași cruciali pentru îmbunătățirea performanței parlamentare și crearea unui sistem politic mai transparent și eficient. Această inițiativă ar putea contribui semnificativ la creșterea încrederii publicului în instituțiile democratice și la consolidarea democrației în România.

Capitolul IV: Concluziile finale ale tezei

4.1. Sinteza principalelor obiective ale cercetării: Acest subcapitol rezumă principalele obiective ale cercetării și modul în care acestea au fost atinse prin analiza detaliată și propunerile de standardizare prezentate în cadrul tezei. Se subliniază importanța implementării unui standard ocupațional pentru parlamentari, ca un pas esențial în direcția profesionalizării funcției parlamentare și a îmbunătățirii actului legislativ.

4.2. Propuneri de standardizare la nivel național și european pentru parlamentari și europarlamentari: În acest subcapitol, se prezintă propuneri concrete pentru standardizarea funcției de parlamentar, atât la nivel național, cât și european. Propunerile includ fișe detaliate de standard ocupațional pentru parlamentari și europarlamentari, care să servească drept ghiduri practice pentru asigurarea unei performanțe ridicate și a unei responsabilități sporite în exercitarea mandatului. Pentru o argumentare a celor afirmate vor fi redată fișele de standard ocupațional propuse:

I.) PROPUNERE DE STANDARD OCUPAȚIONAL (PE BAZA INTERPRETĂRILOR ȘI A ANALIZEI CHESTIONARULUI ONLINE) – FIȘĂ DE PARLAMENTAR:

SECȚIUNEA A - CERINȚELE PIETEI MUNCII²⁹

1. Denumirea ocupației și codul COR
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"><p>- 1112 - Înalți conducători ai administrației publice - 11 - Legislatori, membri ai executivului și înalți conducători ai administrației publice.</p></div>
2. Denumirea internațională ocupației (En):
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"><p>Member of Parliament of Romania (senator or deputy)</p></div>

²⁹ ORDIN nr. 3.712 din 21 mai 2018 privind aprobarea Metodologiei de elaborare, validare, aprobare și gestionare a standardelor ocupaționale și a modelului de standard ocupațional, accesat la 10 octombrie 2023, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/201430>

3. Activități și abilități

3.1 Activități specifice ocupației

- Participarea la ședințele Parlamentului și comisiilor parlamentare.
- Elaborarea și votarea proiectelor de lege.
- Reprezentarea intereselor alegătorilor.
- Monitorizarea și evaluarea implementării legislației.
- Participarea la dezbateri publice și întâlniri cu cetățenii.
- Supravegherea activităților guvernamentale și exercitarea controlului parlamentar.

3.2 Abilități specifice

- **Experiență profesională și politică:** Necesitatea unei experiențe profesionale relevante de minim 5 ani, precum și implicare politică anterioară.
- **Cunoștințe și educație:** Absolvirea unei facultăți acreditate și educație continuă în domenii relevante precum drept, economie, administrație publică.
- **Profesionalism și pregătire profesională:** Competențe profesionale solide și o pregătire profesională adecvată.
- **Abilități de comunicare:** Abilități excelente de comunicare scrisă și orală, inclusiv capacitatea de a dezbate și de a prezenta argumente coerente.
- **Leadership și management:** Capacități demonstrate de leadership și management, inclusiv experiență în gestionarea echipelor și a proiectelor.
- **Onestitate și etică:** Aderarea la reguli clare de comportament și la principii etice bine stabilite.
- **Implicare și consecvență:** Implicare activă în proiecte comunitare și politice, precum și capacitatea de a colabora cu diverse grupuri de interese.

4. Niveluri de calificare:

4.1. Nivelul de calificare conform cadrelor naționale și europene (CNC și CEDEFOP) :³⁰

EQF Nivel 6 sau 7 (în funcție de complexitatea atribuțiilor și responsabilităților specifice statului).

5. Acces la o altă funcție sau la alte funcții incluse în COR

5.1. Acces la profesie/profesii de același nivel de calificare, conform CNC, pe bază de experiență/recunoaștere de abilități ³¹

Nivelul de calificare conform Cadrului Național al Calificărilor (CNC): Superior.

³⁰ EQF (European Qualifications Framework) sau Cadrul European al Calificărilor este un instrument creat de Uniunea Europeană pentru a facilita comparabilitatea și transparența calificărilor între diferitele țări membre. European Centre for the Development of Vocational Training (CEDEFOP), "European Qualifications Framework (EQF)," accesat la 16 iulie 2024, <https://www.cedefop.europa.eu/ro/tools/european-skills-index>.

³¹ "Autoritatea Națională pentru Calificări (ANC), "Standard Ocupațional: Expert legislația muncii", accesat la 25.08.2024, https://intern.anc.edu.ro/virtualanc/crud/standarde/standarde_occupationale_2014_prezent/brain/upload/1631701159.pdf"

1. Detalii despre programul educațional și de formare profesională

1.1. Cerințe specifice de acces la program

1.1.1. Atribuții și deprinderi specifice accesului la program:

- Competențe și deprinderi specifice accesului la program: leadership, cunoștințe juridice, abilități de comunicare.
- Condiții standard de acces la program raportate la nivelul de studii: Învățământ superior cu diplomă de licență.

1.1.2. Condiții standard de acces la program, raportate la stadiul de învățământ:

Niveluri de studii:

- **Învățământ superior cu diplomă de licență**
- **Învățământ superior cu diplomă de master**

1.1.3. Cerințe speciale:

- Alte studii necesare: Studii în domenii relevante (drept, economie, științe politice, etc).
- Cerințe speciale: Cunoașterea cel puțin a unei limbi străine.

³² ORDIN nr. 3.712 din 21 mai 2018 privind aprobarea Metodologiei de elaborare, validare, aprobare și gestionare a standardelor ocupaționale și a modelului de standard ocupațional, accesat la 10 octombrie 2023, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/201430>.

2. Descrierea programului educațional și de formare profesională

2.1. Echipamente / programe software etc. necesare formării teoretice și practice

- Echipamente/programe software necesare pregătirii teoretice și practice: Calculatoare, software legislativ.

2.2. Cerințe privind nivelul minim de calificare și experiență profesională pentru parlamentari naționali

- Criterii privind nivelul minim de experiență profesională: experiență de minim 5 ani într-un domeniu relevant.
- Participare activă în organizații politice locale, regionale sau naționale.
- Contribuții semnificative la inițiative legislative și proiecte politice anterioare.
- Rol important în dezvoltarea comunității și în colaborarea cu diverse grupuri de actori sociali.
- Implicare activă în proiecte comunitare.

3. Integritate și etică

- Istoric personal și profesional fără cazuri de corupție sau comportament neetic.
- Aderarea la reguli clare de comportament și la principii etice bine stabilite.

4. Evaluare și certificare

- Evaluare periodică a performanțelor.
- Participare la programe de formare continuă și certificare a competențelor.

**II.) PROPUNERE DE STANDARD OCUPAȚIONAL (PE BAZA INTERPRETĂRILOR ȘI A ANALIZEI
CHESTIONARULUI ONLINE) – FIȘĂ DE EUROPARLAMENTAR :**

SECȚIUNEA A - CERINȚELE PIETEI MUNCII³³

1. Denumirea ocupației

Europarlamentar

2. Denumirea internațională a ocupației (En):

Member of European Parliament (MEP)

3. Activități și competențe

3.1 Activități specifice ocupației

- Participarea la ședințele Parlamentului European și comisiilor europene.
- Elaborarea și votarea proiectelor de lege europene.
- Reprezentarea intereselor cetățenilor europeni.
- Monitorizarea și evaluarea implementării legislației europene.
- Participarea la dezbateri publice și întâlniri cu cetățenii europeni.
- Colaborarea cu instituțiile europene și alte organisme internaționale.

3.2 Competențe specifice

- **Experiență profesională și politică:** Necesitatea unei experiențe profesionale relevante de minim 5 ani, precum și implicare politică anterioară la nivel național sau internațional.
- **Cunoștințe și educație:** Absolvirea unei facultăți acreditate și educație continuă în domenii relevante precum drept, științe politice și relații internaționale, economie, administrație publică.
- **Profesionalism și pregătire profesională:** Competențe profesionale solide și o pregătire profesională adecvată.
- **Abilități de comunicare:** Abilități excelente de comunicare scrisă și orală, inclusiv capacitatea de a dezbate și de a prezenta argumente coerente.
- **Onestitate și etică:** Aderarea la reguli clare de comportament și la principii etice bine stabilite.

³³ ORDIN nr. 3.712 din 21 mai 2018 privind aprobarea Metodologiei de elaborare, validare, aprobare și gestionare a standardelor ocupaționale și a modelului de standard ocupațional, accesat la 10 octombrie 2023, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/201430>.

4. Niveluri de calificare:

4.1. Nivelul de calificare conform cadrelor naționale și europene (CNC și CEDEFOP):

EQF Nivel 7 sau 8 (având în vedere rolul internațional și complexitatea atribuțiilor).

5. Acces la o altă funcție sau la alte funcții incluse în COR

5.1. Acces la profesie/profesii de același nivel de calificare, conform CNC, pe bază de experiență/recunoaștere de competențe

Nivelul de calificare conform Cadrului Național al Calificărilor (CNC): Superior. Acces la ocupații de același nivel de calificare conform CNC pe bază de experiență și recunoaștere de competențe.

5. Detalii despre programul de educație și formare profesională

5.1. Cerințe specifice de acces la program

5.1.1. Competențe și deprinderi necesare accesului la program:

- Competențe și deprinderi necesare accesului la program: Leadership, cunoștințe juridice, abilități de comunicare.
- Implicare activă în proiecte comunitare.
- Rol important în dezvoltarea comunității și în colaborarea cu diverse grupuri de actori sociali.

- **Învățământ superior cu diplomă de licență**
- **Învățământ superior cu diplomă de master**

5.1.4. Cerințe speciale:

- Alte studii necesare: Studii în domenii relevante (drept, economie, relații internaționale, științe politice, etc).
- Cerințe speciale: Aptitudini lingvistice, la nivel avansat, a cel puțin unei limbi străine .

³⁴ ORDIN nr. 3.712 din 21 mai 2018 privind aprobarea Metodologiei de elaborare, validare, aprobare și gestionare a standardelor ocupaționale și a modelului de standard ocupațional, accesat la 10 octombrie 2023, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/201430>.

6. Descrierea programului de educație și formare profesională

6.1. Echipamente/utilaje/programe software etc. necesare pregătirii teoretice și practice³⁵

- Echipamente/utilaje/programe software necesare pregătirii teoretice și practice: Calculatoare, software legislativ.

6.2. Cerințe privind nivelul standard de calificare și experiență profesională pentru europarlamentari

- Criterii privind nivelul minim de experiență profesională: experiență de minim 5 ani într-un domeniu relevant.
- Participare activă în organizații politice locale, regionale, naționale sau internaționale.
- Contribuții semnificative la inițiative legislative și proiecte politice anterioare³⁶.
- Rol important în dezvoltarea comunității și în colaborarea cu diverse grupuri de actori sociali.
- Implicare activă în proiecte comunitare.
- Abilități excelente de comunicare scrisă și orală, inclusiv în mai multe limbi străine.

7. Competențe de comunicare și leadership

- Abilități excelente de comunicare scrisă și orală, inclusiv în mai multe limbi străine.
- Capacități de leadership și management demonstrate prin experiențe anterioare.

8. Integritate și etică

- Istoric personal și profesional fără cazuri de corupție sau comportament neetic.
- Aderarea la reguli clare de comportament și la principii etice bine stabilite.

9. Evaluare și certificare

- Evaluare periodică a performanțelor.
- Participare la programe de formare continuă și certificare a competențelor.

³⁵ Organisation for Economic Co-operation and Development, Country Profiles of Civil Service Training Systems, SIGMA Papers No. 12 (Paris: OECD, 1997), 102-103,

³⁶ Organisation for Economic Co-operation and Development, Law Drafting and Regulatory Management in Central and Eastern Europe, SIGMA Papers No. 18 (Paris: OECD, 1997), 128-30.

**III.) PROPUNERE - FIȘĂ DE STANDARD OCUPAȚIONAL PENTRU PARLAMENTAR-RESPONSABIL CA
REPREZENTANȚ
(MODELUL PRINCIPAL-AGENT) :**

SECȚIUNEA A - CRITERIILE PIEȚEI MUNCII³⁷

1. Denumirea ocupației și codul COR

111211 – Parlamentar

2. Clasificarea Internațională Standard a Ocupațiilor - ISCO-08 :

1112 - Legislators, senior officials, and managers

3. Domeniul de activitate:

Legislativ, Guvernamental, Reprezentare publică

³⁷ Autoritatea Națională pentru Calificări (ANC), „Model Standard Ocupațional”, accesat la 26.08.2024, <https://www.anc.edu.ro/wp-content/uploads/2019/11/model-SO-.pdf>.

4. Responsabilități și abilități

4.1 Responsabilități specifice ocupației

- Parlamentarul este un înalt responsabil ales pentru a reprezenta cetățenii, pentru a elabora și modifica legislația, și pentru a supraveghea activitatea guvernului. Acesta participă activ la sesiuni parlamentare, comisii, și dezbateri publice, având rolul de a promova interesele comunității la nivel legislativ.
- Parlamentarul trebuie să fie definit prin rolurile sale multiple, inclusiv ca înalt responsabil (deținător al unei funcții publice cu un nivel ridicat de responsabilitate), legislator (crearea și modificarea legislației) și ales (reprezentant direct al cetățenilor).
- Legislativ: Inițierea, dezbateră și adoptarea legilor.
- Reprezentare publică: Asigurarea legăturii dintre cetățeni și guvern, participarea la sesiuni de audiență publică.
- Supraveghere guvernamentală: Monitorizarea și controlul executivului pentru a asigura respectarea legislației și a politicilor publice.

4.2 Abilități:

- **Cunoștințe legislative:** Familiaritatea cu procesele legislative, dreptul constituțional și procedurile parlamentare.
- **Abilități de negociere și dialog:** Capacitatea de a negocia și media conflicte între părți interesate, precum și între partide politice.
- **Etică profesională:** Respectarea standardelor etice stricte, asigurând transparența și integritatea în toate acțiunile.
- **Comunicare publică:** Eficiența în comunicarea cu cetățenii, mass-media și alte entități guvernamentale.

5. Niveluri de calificare:³⁸

5.1. Nivelul de calificare conform cadrelor naționale și europene (CNC și CEDEFOP):

Nivelul 7 (corespondent cu EQF nivel 7)

6. Acces la o altă funcție sau la alte funcții incluse în COR

6.1. Acces la profesie/profesii de același nivel de calificare, conform CNC, pe bază de experiență/recunoaștere de competente

Nivelul de calificare conform Cadrului Național al Calificărilor (CNC): 7 (Masterat sau echivalent)

³⁸ ORDIN nr. 3.712 din 21 mai 2018 privind aprobarea Metodologiei de elaborare, validare, aprobare și gestionare a standardelor ocupaționale și a modelului de standard ocupațional, accesat la 10 octombrie 2023, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/201430>.

10. Detalii despre programul de educație și formare profesională

10.1. Cerințe specifice de acces la program

10.1.1. Abilități și deprinderi necesare accesului la program:

- Condiții de acces la program raportate la nivelul de studii: învățământ superior cu diplomă de masterat sau echivalent (nivel 7 - Nivel de calificare (CNC))
- Competențe: Avansate, integrative, necesare pentru activitatea de reprezentare și elaborare a politicilor publice.

10.1.2. Condiții standard de acces la program, raportate la nivelul de studii:³⁹

Niveluri de studii⁴⁰:

- **Învățământ superior cu diplomă de master**

1.1.3. Cerințe speciale:

- Alte studii necesare: Studii în domenii relevante (drept, economie, științe politice, etc).
- Cerințe speciale: Cunoașterea cel puțin a unei limbi străine.

³⁹ ORDIN nr. 3.712 din 21 mai 2018 privind aprobarea Metodologiei de elaborare, validare, aprobare și gestionare a standardelor ocupaționale și a modelului de standard ocupațional, accesat la 10 octombrie 2023, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/201430>.

⁴⁰ OECD, SIGMA Papers No. 12: Country Profiles of Civil Service Training Systems, (Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development, 1997), 178-179

⁴¹ Autoritatea Națională pentru Calificări (ANC), „Model Standard Ocupațional”, accesat la 26.08.2024, <https://www.anc.edu.ro/wp-content/uploads/2019/11/model-SO-.pdf>.

11. Descrierea programului de educație și formare profesională⁴²

11.1. Cerințe privind nivelul minim de calificare și experiență profesională⁴³ pentru parlamentari naționali

- Cerințe privind nivelul minim de calificare și experiență profesională: experiență de minim 5 ani într-un domeniu relevant.
- Participare activă în organizații politice locale, regionale sau naționale.
- Contribuții la inițiative legislative și proiecte politice anterioare.
- Rol important în dezvoltarea comunității și în colaborarea cu diverse grupuri de actori sociali.
- Implicare activă în proiecte comunitare.

12. Integritate și etică

- Istoric personal și profesional fără cazuri de corupție sau comportament neetic.
- Aderarea la reguli clare de comportament și la principii etice bine stabilite.

Pornind de la aceste considerente s-a avut în vedere, pe baza codificărilor și a indicatorilor stabiliți în Cadrul European al Calificărilor (EQF) și la standardele naționale prin CNC și COR, realizarea unui proiect/*draft* de fișă de standard ocupațional pentru europarlamentar:

IV.) Standard ocupațional pentru funcția de europarlamentar

Denumirea ocupației	Europarlamentar
Cod COR	1112 (Legislatori, membri ai executivului și înalți conducători ai administrației publice) ⁴⁴
Nivel de Calificare	Nivelul 7-8 din Cadrul Calificărilor European (EQF)
Unitatea de Competență	Descriere

⁴² ORDIN nr. 3.712 din 21 mai 2018 privind aprobarea Metodologiei de elaborare, validare, aprobare și gestionare a standardelor ocupaționale și a modelului de standard ocupațional, accesat la 10 octombrie 2023, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/201430>.

⁴³ Ibid.

⁴⁴ ORDIN nr. 3.712 din 21 mai 2018 privind aprobarea Metodologiei de elaborare, validare, aprobare și gestionare a standardelor ocupaționale și a modelului de standard ocupațional, accesat la 10 octombrie 2023, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/201430>.

Denumirea ocupației	Europarlamentar
1. Elaborarea și adoptarea legislației europene	Identificarea, analiza și propunerea de proiecte de acte legislative în Parlamentul European, având în vedere interesele statului membru și cele ale Uniunii Europene.
2. Reprezentarea cetățenilor în procesul legislativ	Reprezentarea intereselor cetățenilor statului membru în cadrul dezbaterilor și procesului legislativ al Parlamentului European.
3. Monitorizarea și evaluarea implementării legislației	Supravegherea aplicării legislației europene și evaluarea impactului acesteia la nivel național și european.
4. Negocierea și colaborarea internațională	Participarea la negocieri și colaborarea cu alți europarlamentari, instituții europene și internaționale pentru promovarea intereselor statului membru.
5. Comunicarea și relaționarea cu cetățenii și părțile interesate	Organizarea de întâlniri, consultări publice și alte forme de dialog cu cetățenii și părțile interesate pentru a înțelege și reprezenta interesele acestora în Parlamentul European.
6. Etică și transparență	Respectarea standardelor etice și a normelor de transparență în toate activitățile desfășurate, asigurând integritatea funcției de europarlamentar.
7. Dezvoltarea profesională continuă	Participare la cursuri de formare continuă pentru actualizarea cunoștințelor și dezvoltarea competențelor relevante pentru funcția de europarlamentar.
Cunoștințe și Abilități Esențiale	
1. Cunoștințe legislative și juridice	Înțelegerea cadrului legal european, a tratatelor, regulamentelor și directivelor europene.
2. Abilități de negociere și mediere	Capacitatea de a negocia și media în contexte politice și legislative complexe.
3. Competențe de comunicare	Abilități excelente de comunicare orală și scrisă în cel puțin două limbi de circulație la nivelul Uniunii Europene.
4. Gândire critică și analitică	Abilitatea de a analiza și evalua critic propunerile legislative și impactul acestora.
5. Abilități de leadership și management	Abilitatea de a coordona echipe, de a coordona proiecte legislative și de a lua decizii strategice.
Condiții de Acces	
Educație	Studii universitare finalizate cu diplomă de licență în domenii relevante: drept, științe politice, relații internaționale, administrație publică,

Denumirea ocupației	Europarlamentar
	economie sau alte domenii conexe.
Experiență Profesională	Experiență anterioară într-o funcție legislativă, executivă sau de reprezentare la nivel național sau internațional.
Competențe Transversale	
1. Adaptabilitate și învățare continuă	Capacitatea de adaptare la schimbări legislative și de a fi auto-didact.
2. Lucru în echipă și colaborare	Abilitatea de a lucra eficient în echipă și de a colabora cu diferite părți interesate.
3. Gestionarea conflictelor	Abilități de mediere și rezolvare a conflictelor în contexte politice.

4.3. Considerații finale. Contribuții și relevanță: Teza se încheie cu o discuție asupra contribuțiilor originale aduse de această cercetare, subliniind relevanța acestora pentru domeniul științelor politice și pentru îmbunătățirea funcționării sistemului democratic. Se discută, de asemenea, limitările cercetării și se fac recomandări pentru cercetări viitoare, subliniind importanța continuării studiului pentru a asigura o aplicare eficientă a standardelor propuse.

Capitolul subliniază relevanța cercetării pentru științele politice și pentru funcționarea eficientă a democrației reprezentative, conform principiilor lui Giovanni Sartori.

Concluzii generale

Teza de doctorat intitulată „Profilul ocupațional al parlamentarului român. Analiză comparativă Parlamentul României – Parlamentul European” reprezintă o contribuție semnificativă la înțelegerea și dezvoltarea unui standard ocupațional pentru parlamentari. Printr-o analiză detaliată și interdisciplinară, lucrarea propune un model comprehensiv de competențe, care să sprijine profesionalizarea funcției de parlamentar și să contribuie la creșterea transparenței și a responsabilității în cadrul actului legislativ.

Cercetarea subliniază necesitatea profesionalizării funcției de parlamentar ca un element central pentru consolidarea încrederii publicului în instituțiile democratice și pentru îmbunătățirea performanței legislative. Aplicarea selectivă a modelului Principal-Agent și a principiilor lui Giovanni Sartori în dezvoltarea acestor standarde asigură o reglementare clară și eficientă a relației dintre parlamentari și alegători, consolidând astfel fundamentul democrației reprezentative. Implementarea acestor standarde reprezintă un pas esențial pentru creșterea transparenței și responsabilității în cadrul democrației reprezentative, atât în România, cât și la nivel european.

Anexa 1 - Modelul Chestionarului aplicat :

Chestionar - profilul ocupational al unui parlamentar

PREAMBUL:

Buna ziua ! Numele meu este Dacian Vasincu, doctorand în Științe Politice și Relații Internaționale-SNSPA, functionar public parlamentar la Senatul României de mai bine de 19 ani. Am nevoie de ajutorul dumneavoastră în completarea acestui chestionar care parte a cercetării sociologice legat de teza mea de doctorat cu tema Profilul ocupațional al parlamentarului român – analiză comparativă Parlamentul României – Parlamentul European.

Prin aceste întrebări se are în vedere evaluarea gradului de informații legislative acumulate de parlamentari de a lungul mandatului . În funcție de rezultatele cercetării se va încerca identificarea unor criterii privind un standard ocupațional .

Chestionarul este structurat cu întrebări relativ comode și cu păstrarea confidențialității datelor (conform legislației în vigoare), iar completarea sa nu durează mai mult de 5-10 minute.

DIRECȚIA GENERALĂ (D.G.)

D.G.1.În actuala legislatură 2020-2024, sunteți la primul mandat sau ați mai avut alte mandate ?(o singura variantă)

1.DA, la primul mandat 2. NU, la al doilea mandat 3.NU, am avut cel puțin 2 mandate

D.G.2. Cât de optimist sunteți despre viitorul mandatului dumneavoastră de senator ?

(incercuiti o variantă)

1. Foarte optimist 2. Destul de optimist 3. Prevăzător,prudent 4. Negativist

D.G.3.Veti candida la alegerile parlamentare din 2024 ? (o singura varianta)1.

1. DA 2.NU

D.G.4.Dacă la intrebarea anterioară ați răspuns cu DA, vă rog să precizați care dintre următoarele motive de mai jos sunt argumente pentru un nou mandat de parlamentar ? (Vă rog să bifați maxim 2 variante)

1.Pentru a-mi continua cariera politică; 2.Pentru că nu am altă variantă în acest moment
3.Pentru a realiza o serie de proiecte pentru circumscripția electorală de care aparțin 4.Pentru a avea o carieră publică viitoare

Proceduri și standarde politico-parlamentare (P.P.)

P.P.1. Care ar fi principalele acte parlamentare realizate de un parlamentar ? (se incercuiesc maxim 3 variante de raspuns)

1. propuneri legislative 2. declaratii politice 3. intrebari si interpelari 4. interventii in Plenului Senatului
5. amendamente la proiectele de legi si interventii in comisiile de specialitate 6. toate cele enumerate

P.P.2. Pe ce anume ar trebui sa se bazeze activitatea unui parlamentar sau europarlamentar pentru a se evidentia electoral? (se incercuiesc maxim 3 variante de raspuns)

1 initiative legislative si amendamente la proiectele de legi ale guvernului 2. declaratii politice, interventii in Plenul Senatului pe anumite teme de politica interna sau externa 3. intrebari si interpelari, ca modalitati de control parlamentar asupra Executivului 4. motiuni simple si co-initierea unor motiuni de cenzura

P.P.3.1. Considerați că anumite acțiuni parlamentare de la nivel central au și impact local în circumscripția electorală unde ați fost ales ? (o variantă)

1. În cea mai mare măsură 2. În mare măsură 3. În mică măsură 4. Deloc, în nici o măsură

P.P.4. Ce competențe ar trebui să aibă cineva pentru a fi parlamentar sau europarlamentar ? (vă rog să precizați maxim 3 competențe în răspunsul de mai jos)

Parlamentar - criterii pentru un standard ocupational (P.S.O.)

P.S.O.1. Ce meserie aveți ? (specificați ocupația sau profesia dată de studiile absolvite) - maxim 2 cuvinte)

P.S.O. 2. Cât de des vă practicați profesia/meseria pe care o aveți acum fiind și parlamentar în același timp ? (o singura variantă)

1. Nu există nici o incompatibilitate, practic și meseria mea și pe cea de parlamentar 2. De când sunt parlamentar, practic mai rar profesia pe care o am 3. Meseria mea este baza, politica parlamentară este pe locul doi 4. A fi parlamentar este o profesie și consider că această este prioritară, restul suferă amânare

P.S.O.3. A fi parlamentar este pentru dumneavoastră o șansă de a avansa în cariera politică sau este doar o oportunitate de moment ? (o singura variantă)

1. Este doar o oportunitate de moment, am o altă carieră 2. Este un început pentru a continua să îmi fac o carieră în viața parlamentară

P.S.O.4. Personal, unde vă vedeți peste 4 ani ? (o singura variantă)

- 1.Continuând cariera parlamentară 2.Activând în politica locală sau în alt domeniu politic, dar nu parlamentar
3.Desfășurând o altă activitate dar nu politico-parlamentară

P.S.O.5. În baza răspunsurilor anterioare, considerați că este nevoie de a se crea un standard ocupațional al funcției de parlamentar ?

- 1.DA 2. NU

P.S.O.6. Dacă ați răspuns DA (la întrebarea precedentă), din punctul dumneavoastră de vedere ce ar presupune realizarea unui standard al ocupației de parlamentar ? Vă oferim câteva variante din care alegeți maxim 3 .

- 1.Stabilirea unor criterii profesionale (experiența în profesia din care provine viitorul parlamentar)
2.Activitatea politică desfășurată la nivelul organizațiilor locale, județene, regionale și naționale 3.Contribuția sa la proiectele comunității locale, rolul avut pentru a se dezvolta comunitatea din care provine viitorul ales
4. Calitatea educațională și performanțele universitare 5. Istoricul favorabil și nefavorabil al familiei din care provine, dar care constituie un element de simpatie publică 6.Puterea financiară și managementul organizațiilor publice sau private coordonate în trecut de viitorul ales

DATE SOCIO-DEMOGRAFICE (D.S.-D.)

D.S.-D. 1.Vă rog să precizați din ce circumscripție electorală proveniți (județul) ? Întrebarea nu se aplică în cazul europarlamentarilor.

D.S.-D.1.1. Considerați că sunteți reprezentantul unuia dintre regiunile/provinciile istorice de mai jos ?

- 1.Banat 2.Basarabia 3.Bucovina 4.Crisana 5. Dobrogea 6.Moldova
7.Muntenia 8. Oltenia 9.Maramures 10.Transilvania 11.București 12. Apatin României, nu unei provincii istorice anume

D.S.-D. 2. Ce vârstă aveți conform variantelor de mai jos ?

1. 23-30 ani 2.30-40 ani 3.40-50 ani 4.50-60 ani 5. 60-70 ani 6. peste 70 ani

D.S.-D. 3. Ce studii aveți conform variantelor de mai jos ?

- 1.Liceale 2. Superioare 3.Doctorat 4. Nu doresc să precizez

D.S.-D.3.1. De asemenea, ce domeniu de activitate/specializare aveți ?

- 1.Economică 2.Educațională 3.Juridică 4.Inginerie 5.IT/ Tehnologia informatiei 6.Relatii internationale
7.Științe sociale (sociolog, antropolog, psiholog, etc) 8. Altele

D.S.-D.4. Sunteți căsătorit ?

1.DA 2.NU 3.într-o relație consensuală

D.S.-D.5. Care este etnia dumneavoastră ?

1.Română, inclusiv derivații (aromân, basarabean/moldovean, etc) 2.Rrom

3.Maghiar 4. Ucraineană/rusă 5. Alta

D.S.-D.6. Care este religia dumneavoastră?

1.Agnostic 2.Ateu 3.Budistă/Hindusă 4.Creștină-ortodoxă 5.Creștină catolică (romano-catolică sau

greco-catolică) 6.Creștină- protestantă 7.Creștină neoprotestantă 8.Alt tip de creștinism

9.Musulmană/Islamică 10.Mozaică

BIBLIOGRAFIE:

1. Antonovici, Valeriu. *Un altfel de Ghid al parlamentarului eficient*. București: Editura Economică, 2024.
2. Autoritatea Electorală Permanentă. *1919. Primele alegeri parlamentare din România*. București: Monitorul Oficial al României R.A., 2019.
3. Autoritatea Electorală Permanentă. „Raport de cercetare: Studiu privind alegerile din 2016.” Realizat de Liviu Iolu, Daniela Andrei, și Andrei Popescu. 2016. Accesat la 06 august 2024. <https://www.roaep.ro/prezentare/wp-content/uploads/2016/03/Raport-de-cercetare-studiu-alegeri-2016-pt.-site.pdf>.
4. Autoritatea Națională pentru Calificări (ANC). *Cadrul Național al Calificărilor (CNC)*. Accesat în 06 august 2024. <https://www.anc.edu.ro/cnc/>.
5. Autoritatea Națională pentru Calificări (ANC). "Standard Ocupațional: Expert legislația muncii." Accesat la 25 august 2024. https://intern.anc.edu.ro/virtualanc/crud/standarde/standarde_ocupationale_2014_prezent/brain/upload/1631701159.pdf.
6. Autoritatea Națională pentru Calificări (ANC). „Model Standard Ocupațional”. Accesat la 26 august 2024. <https://www.anc.edu.ro/wp-content/uploads/2019/11/model-SO-.pdf>.
7. Bass, Bernard M. *Leadership and Performance Beyond Expectations*. New York: Free Press, 1985.
8. Betea, Lavinia. „Comunicare și discurs în LIMBA DE LEMN a regimului comunist.” *Argumentum* 3, 2004-2005: 12-34.
9. Berne, Eric. *Ce spui după Bună ziua? Psihologia destinului uman*. București: Editura Trei, 2006.
10. Bejan, Alexandru I. „Prezentarea și analiza comparativă a rezultatelor alegerilor de la 20 mai 1990.” In *Renașterea unei democrații: Alegerile din România de la 20 mai 1990*, editat de Petre Datculescu și Klaus Liepelt, 111-133. București: Institutul Român de Sondare a Opiniei Publice (IRSOP), 1991, accesat la 21 august 2024. <http://alegeriparlamentare2016.ro/pages/istoricalegeri>
11. Birzea, Cezar. *Arta și Știința Educației: Idei Pedagogice Contemporane*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1995.
12. Canae, Adrian-Cosmin. „România și alegerile europarlamentare: între indiferență și speranțe – mai 2014”, *Sfera Politicii* 23, nr. 3 (179) (mai-iunie 2014): 13-59.
13. Carp, Radu, și Constantin Iordachi. *Public Policy and Politics in Romania*. Budapesta: Central European University Press, 2012.
14. Chelcea, Septimiu. *Opinia publică. Gândesc masele despre ce și cum vor elitele?* București: Editura Economică, 2002.

15. Chitul, Eva, și Tana Foarfă, coord. *Ghidul Alegătorilor români informați – Alegeri Europarlamentare 26 Mai 2019*. Centrul de Expertiză Europeană EUROPLUS, mai 2019.
16. Cioroianu, Adrian. „Și totuși, Europa unită există – deși nu toți europenii votează.” *Sfera Politicii* 17, no. 136 (2009): 12-20.
17. Ciucu, Ciprian, Laura Bretea, Cristina Stănculescu, și Dan Dumitrescu. „Sistemul electoral pentru europarlamentare: soluția de compromis & criteriile pentru eurodeputați.” *Policy Brief* 21, Centrul Român pentru Politici Europene, iunie 2013.
18. Consiliul Europei. *Qualifications: A Framework for Developing Standards for Public Positions*. Strasbourg: Consiliul Europei, 2020.
19. Constituția României. *Legea de revizuire a Constituției României nr. 429/2003, aprobată prin referendumul național din 18-19 octombrie 2003*. Publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 758 din 29 octombrie 2003, Hotărârea Curții Constituționale nr. 3 din 22 octombrie 2003.
20. Decizia (UE, Euratom) 2018/767 a Consiliului din 22 mai 2018 privind stabilirea perioadei pentru cea de a noua alegere a reprezentanților în Parlamentul European prin vot universal direct.
21. Drăgan, Tudor. *Drept constituțional și instituții politice*, vol. 1. București: Editura Lumina Lex, 1998.
22. Drăgulin, Sabin, și Silvia Rotaru. „Prezidențiale 2014: Victor Ponta și surpriza eșecului.” *Sfera Politicii* 23, nr. 3 (185) (2015): 35-52.
23. Digi24. „Alegerile europarlamentare 2019: Rezultate ale scrutinelor din țările UE.” *Digi24*, publicat la 27 mai 2019. Accesat la 1 august 2024. <https://www.digi24.ro/stiri/externe/ue/alegerile-europarlamentare-2019-rezultate-scrutine-tari-ue-1136124>.
24. Dunleavy, Patrick, et al. *Theories of the Democratic State*. Londra: Palgrave Macmillan, 2009.
25. Dumitrescu, Ioana. *Metodologii comparative în studiile politice*. Iași: Editura Polirom, 2016.
26. Dunkerley, David, și Sharon Fudge. „The Role of Civil Society in European Integration. A Framework for Analysis.” *European Societies* 6, no. 3 (2004): 237-256.
27. eRepublik. „The Romanian Parliament: A History of Elections.” 2014. Accesat la 30 septembrie 2024. <https://www.erepublik.com/en/article/2451775>.
28. European Parliament and Council. *Regulation (EU) No 1024/2013 of the European Parliament and of the Council (establishing specific provisions on the status of MEPs, including allowances, immunity, and other rights and obligations)*.
29. European Centre for the Development of Vocational Training (CEDEFOP). „European Qualifications Framework (EQF).” Accesat în 16 iulie 2024. <https://www.cedefop.europa.eu/ro/tools/european-qualifications-framework>.
30. Enache, Marian și Ștefan Diaconu. „Sistemul electoral în România postcomunistă.” *Juridice.ro*. 9 octombrie 2018. Accesat la 10 octombrie 2023. https://www.juridice.ro/essentials/2381/sistemul-electoral-in-romania-postcomunista#_ftn1.

31. Farrell, David M., și Roger Scully. *Representing Europe's Citizens? Electoral Institutions and the Failure of Parliamentary Representation in the European Union*. Oxford: Oxford University Press, 2007.
32. Fella, Stefano, Elise Uberoi, și Richard Cracknell. *House of Commons Library - Briefing Paper: European Parliament Elections 2019: Results and Analysis*. No. 8600, 26 June 2019.
33. Gallagher, Tom. *Romania and the European Union: How the Weak Vanquished the Strong*. Manchester: Manchester University Press, 2009.
34. Ghilezan, Marius. „30 de ani/Evoluție sau involuție?” *România Liberă*, 23 decembrie 2019. Accesat la 23.12.2019. <https://romanalibera.ro/>.
35. HotNews.ro. „Cinci lucruri care am învățat din rezultatele alegerilor din Europa.” *HotNews.ro*, 28 mai 2019. Preluare articol *The Guardian*. Accesat la 31 iulie 2024. https://www.hotnews.ro/stiri-europarlamentare_2019-23168374-cinci-lucruri-care-Invatat-din-rezultatele-alegerilor-din-europa.htm.
36. Henry, Nicholas. *Public Administration and Public Affairs*. New York: Routledge, 2017.
37. Hirst, Paul. *Representative Democracy and Its Limits*. Cambridge: Polity Press, 1990.
38. Hill, Michael, și Peter Hupe. *Implementing Public Policy: Governance in Theory and in Practice*. London: SAGE Publications, 2014.
39. Iancu, Alexandra. „Rolul alegerilor fondatoare în definirea sistemului de partide: Clarificarea electorală versus eșecul partidelor la guvernare (1990-2014).” *Sfera Politicii* 23, nr. 3 (185) (iulie-septembrie 2015): 64-75.
40. Institut National de la Statistique et des Études Économiques (INSEE). „Nomenclature des Professions et Catégories Socioprofessionnelles (PCS).” Accesat în 16 august 2024. <https://www.insee.fr/fr/information/2406153>.
41. Ionescu, George. *Analiza tranzacțională în context parlamentar*. Cluj-Napoca: Editura Universitară, 2018
42. Iszkowski, K. „Towards Re-Conceptualization of Accountability? Some Arguments Against the ‘Principal-Agent’ Model and in Favour of the Descriptive Approach.” În *Political Accountability: Conceptual, Theoretical and Empirical Dimensions*, editat de J. Niżnik și N. Ryabinska, 102. Warsaw: IFiS PAN, 2007.
43. Joines, Vann. *TA Today: A New Introduction to Transactional Analysis*. Chapel Hill: Lifespace Publishing, 1987.
44. Jurcan, Dan. „Elitism sau impostură?” *SINTEZA – revistă de cultură și gândire strategică* 40 (mai-iunie 2017): 25-38.
45. Kaminski, Radoslaw. „Ustrój państwa, polityka a obecny układ rządzący.” În *Jaka Polska? Czyja Polska?*, editat de P. Kosiewski. Varșovia: Fundația Stefan Bathory, 2006.

46. Reif, Karlheintz, și Hermann Schmitt. „Nine Second-Order National Elections: A Conceptual Framework for the Analysis of European Election Results.” *European Journal of Political Research* 8 (1980): 3-44.
47. Kouzes, James M., și Barry Z. Posner. *The Leadership Challenge: How to Make Extraordinary Things Happen in Organizations*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, 2012.
48. Lane, Jan-Erik. „The Principal-Agent Approach to Politics: Policy Implementation and Public Policy-Making.” *Open Journal of Political Science* 3, nr. 2 (2013): 85-99.
49. „Legea nr. 208 din 20 iulie 2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente.” Accesat la 6 octombrie 2023. <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/201430>.
50. Monitorul Oficial al României. Nr. 1 din 22 decembrie 1989.
51. Ministerul Muncii și Solidarității Sociale. *Clasificarea Ocupațiilor din România (COR)*. Redactat în colaborare cu Institutul Național de Statistică, conform Hotărârii Guvernului nr. 1352/2010. Accesat la 16 iulie 2024. <https://mmuncii.ro/j33/index.php/ro/minister/379-servicii/munca/3590-clasificarea-ocupatiilor-din-romania-cor>.
52. Mill, John Stuart. *Considerații asupra guvernării reprezentative*. Traducere de Anca Irina Ionescu. București: Humanitas, 1995.
53. Miller, Gary J. „The Political Economy of Agency.” În *Handbook of New Institutional Economics*, editat de C. Ménard și M. Shirley, 379-402. Berlin, Heidelberg: Springer, 2005.
54. Mungiu-Pippidi, Alina. *The Quest for Good Governance: How Societies Develop Control of Corruption*. Cambridge: Cambridge University Press, 2015.
55. Neag, Nicu. „Primul parlament din istoria României Mari. Ardealul a avut un număr uriaș de reprezentanți: 169 de senatori și deputați.” *Adevărul.ro*, 26 februarie 2016. Accesat la 26.02.2016. https://adevarul.ro/locale/alba-iulia/primul-parlament-istoria-romaniei-mari-ardealul-avut-numar-urias-reprezentanti-169-senatori-deputati-_56cc26e85ab6550cb81d0ec4/index.html.
56. Negoită, Ciprian. „Imunitatea Parlamentară în spațiul socio-politic european – studiu conceptual, politologic și juridic comparat.” *Anuarul Facultății de Științe Politice (Universitatea din București) în parteneriat cu Institutul de Științe Politice din Wrocław, Polonia*, 2012: 4-21.
57. Oniga, T. „Scurt istoric al parlamentarismului românesc.” *Revista Fiat Justitia*, nr. 2 (2013): 74. Universitatea Dimitrie Cantemir, București.
58. ORDIN nr. 3.712 din 21 mai 2018 privind aprobarea Metodologiei de elaborare, validare, aprobare și gestionare a standardelor ocupaționale și a modelului de standard ocupațional. Accesat la 10 octombrie 2023. <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/201430>.
59. Organizația Internațională a Muncii. *International Standard Classification of Occupations (ISCO-08)*. Accesat în 16 iulie 2024. <https://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/isco08/>.

60. Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE). *Rezultatele testelor PISA 2018: România*. Paris: OCDE, 2019. Accesat la 20 octombrie 2023. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/about/programmes/edu/pisa/publications/national-reports/pisa-2018/featured-country-specific-overviews/PISA2018_CN_ROU.pdf.
61. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). *Budgeting and Policy Making*. SIGMA Papers No. 8. Paris: OECD, 1996.
62. Organisation for Economic Co-operation and Development. *Country Profiles of Civil Service Training Systems*. SIGMA Papers No. 12. Paris: OECD, 1997.
63. Organisation for Economic Co-operation and Development. *Law Drafting and Regulatory Management in Central and Eastern Europe*. SIGMA Papers No. 18. Paris: OECD, 1997
64. Ormenișan, Ane-Mary. „Analiza tranzacțională din perspectivă organizațională.” 20 iunie 2014. Accesat la 5 octombrie 2024. <https://www.learningnetwork.ro/articol/analiza-tranzactionala-din-perspectiva-organizationala/3951>.
65. Noelle-Neumann, Elisabeth. *Spirala tăcerii: Opinia publică – învelișul nostru social*. Traducere de Adina Enăchescu. București: Editura comunicare.ro, 2018.
66. Netea, Mihai G. *O istorie genetică (incompletă) a românilor*. București: Humanitas, 2022.
67. Pavel, Dan. *Nu vom reuși decât împreună! O istorie analitică a Convenției Democratice*. Iași: Editura Polirom, 2003.
68. Petrescu, Ana. „EuroMania: Alegerile Europarlamentare și cei 33 de aleși ai României, primul mare test al partidelor și ce știm despre liste, campanie.” *Mediafax*. 23 mai 2019. Accesat la 31 august 2024. <https://www.mediafax.ro/social/euromania-alegerile-europarlamentare-si-cei-33-de-alesi-ai-romaniei-primul-mare-test-al-partidelor-si-ce-stim-despre-liste-campanie-mediafax-17861968>.
69. Pîrvulescu, Cristian. „Radiografie după scrutin.” *Ziarul BURSA*, 3 iunie 2019. Accesat la 03.06.2019. <https://www.bursa.ro/radiografie-dupa-scrutin-20272731>.
70. Platon. *Republica*. Traducere de Șerban Mironescu. București: Humanitas, 2001.
71. Popescu, Narcis. „10 mari probleme ale României nerezolvate în 25 de ani.” *Gândul*, 2 ianuarie 2016. Accesat la 10 august 2023. <https://www.gandul.ro/stiri/10-mari-probleme-ale-romaniei-nerezolvate-in-25-de-ani-14857992>.
72. Popescu, Ana. "Transformările profilului parlamentar în România." *Analele Științifice de Științe Politice* 23 (2020): 77-89.
73. Preda, Cristian. „Eclctic dar stabil.” *Sfera Politicii* 23, nr. 3 (185) (iulie-septembrie 2015): 43-58.
74. Putnam, Robert D. *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 1993.
75. Radu, Alexandru, și Daniel Buti. „Trei decenii de alegeri: Dinamica sistemului de partide în România postcomunistă (1990-2020).” *Sfera Politicii* 3-4, nr. 205-206 (2020): 25-44.
76. Regulamentul Camerei Deputaților. 1994, republicat.

77. Regulamentul de procedură al Parlamentului European. Adoptat în 1958, republicat în 2020.
78. Regulamentul Senatului României. 2005, republicat.
79. Roșca, Luminița. *Formarea identității profesionale a jurnaliștilor*. București: Editura Tritonic, 2009.
80. Sartori, Giovanni. *Ingineria constituțională comparată*. Traducere de Gabriela Tănăsescu și Irina Mihaela Stoica. Iași: Institutul European, 2008.
81. Sartori, Giovanni. *Teoria democrației reinterpretată* (The Theory of Democracy Revisited). Iași: Editura Polirom, 1999. Colecția Collegium.
82. Sheeran, Patrick J. *Ethics in Public Administration: A Philosophical Approach*. Westport, CT: Greenwood Press, 1993.
83. Smith, John. "Professional Standards in Legislative Roles." *Journal of Political Science* 34, no. 2 (2018): 123-145.
84. Simion, Sergiu. „Jurnalul unui psiholog (2007-2020): Elita discretă a României.” *Sergiu Simion Blog*, 2017. Accesat la 30.09.2022. <https://sergiusimion.blogspot.com/2016/07/elita-ascunsa-romaniei.html>.
85. Stempien, Iacob, și Ryszard Jakub. „Use of the ‘Principal-Agent’ Model in the Process of Investigating and Analyzing Representative Democratic Systems.” *University of Lodz*, 2012.
86. Stoica, Gheorghe Lencan. „Creativitatea în științele sociale și politice, cunoaștere socială și valori.” În *Conferința națională „Cunoașterea socială - între ficțiune euristică și coroborare factuală”*, organizată de Academia Română în cadrul proiectului „Rute de excelență academică în cercetarea doctorală și post-doctorală – READ,” cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007–2013, contract POSDRU/159/1.5/S/137926. București: 23-24 aprilie 2015, Brosura-READ. <https://www.acad.ro/commem/read.pdf>.
87. Tratatul de la Lisabona. *Tratatul care modifică Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul de instituire a Comunității Europene*. Luxemburg: Editura Oficială a Uniunii Europene, 2007.
88. Tratatul de la Maastricht. *Tratatul privind Uniunea Europeană*, adoptat la 7 februarie 1992, în vigoare la 1 noiembrie 1993.
89. Uniunea Europeană. *Tratatul de la Lisabona care modifică Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul de instituire a Comunității Europene*. Luxemburg: Editura Oficială a Uniunii Europene, 2007. Articolele 14-17.
90. Vasincu, Dacian. „Alegerile parlamentare din 2016 – o altă etapă din viața politică actuală.” *Expert Electoral* 1, nr. 14 (aprilie 2017): 38-57.
91. Vasincu, Dacian. „Votul uninominal parlamentar din perspectiva evoluției alegerilor parlamentare din 2008 și 2012 – analiză asupra profilului socio-electoral al parlamentarului actual.” *Punctul Critic* 2, nr. 12 (2014): 45-68.

92. Vasincu, Dacian. „Radiografia alegerilor europarlamentare – mai 2019: Studiu de caz – campania și impactul rezultatelor privind europarlamentarele din România.” *Punctul Critic* 2, nr. 28 (2019): 30-52.
93. Vasincu, Dacian. „Evoluție sau involuție parlamentară. Analiză comparativă a Parlamentului României după Marea Unire și a celui actual.” *Polis, Revistă de Științe Politice* 7, no. 3 (25), Serie nouă, iunie-august 2019: 25-35.
94. „Cinci lucruri învățate din rezultatele alegerilor din Europa.” *Hotnews.ro*, 28 mai 2019. Accesat la 28.05.2019. https://www.hotnews.ro/stiri-europarlamentare_2019-23168374-cinci-lucruri-care-invatat-din-rezultatele-alegerilor-din-europa.htm.
95. Weber, Max. *Politica, o vocație și o profesie*. Traducere de Ion Popescu. București: Editura Anima, 1992.